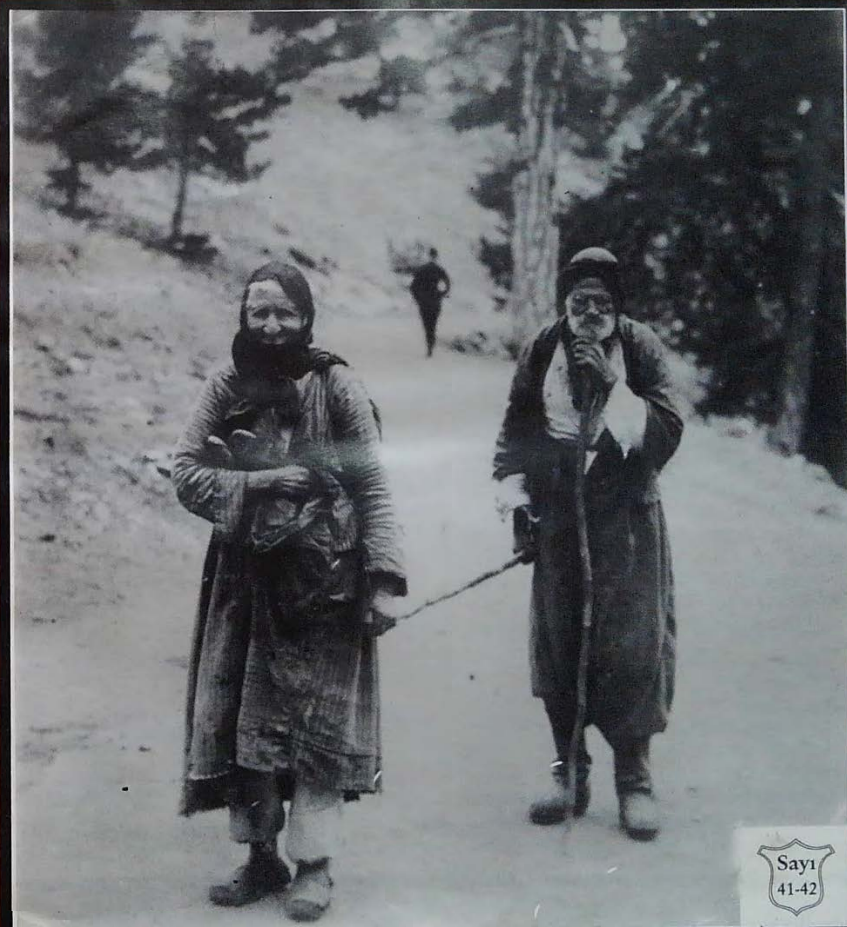

Halkbilimi

Halk Sanatları Derneği Yayınıdır

Sayı
41-42

Halkbilimi

Halk Sanatları Derneği Yayınıdır

1996/1-2 Yıl:10 Sayı:41-42
Ocak - Haziran
Ederi: 400, 000 TL.

Yılda Dört Sayı Yayınlanır

Sahibi ve yazı İşleri Sorumlusu:
Kani KANOL

Yayın Kurulu:

Engin ANIL
Öcal ERTEN
Hasan BULUNÇ
Hasan EKMEKÇİ
Tuncer BAĞIŞKAN
Gaye ÖZARIN

Baskı:
Ateş Matbaacılık LTD
Organize Sanayi Bölgesi Lefkoşa
Tel.: 228 2215 - Fax: 228 8172

Abone Koşulları:

Kıbrıs: 800, 000 TL.
Türkiye: 1, 000, 000 TL.
Diğer: 15 Sterling

Yazışma Adresi:

Has-Der
PK 199 Lefkoşa-KKTC
Mersin 10 Türkiye

Tel: (392) 227 6276 (Akşam Saatlerinde)
(392) 228 3146 (Mesai Saatlerinde)
Fax: (392) 228 4125

Ön Kapak

Konu: Kör dilenci ve karısı
Fotoğrafçı: John P. Foscolo Tarih: 1889
Koleksiyon: Ahmet Erdengiz

Arka Kapak

Konu: Limasol'un ana caddesi
Resmi Çeken: John Thomson Tarih: 1878
Koleksiyon: Ahmet Erdengiz

İÇİNDEKİLER

Okurlara	1
Kani KANOL	
Short Summary of the Contents	5
Engin ANIL	
HAS-DER XIX. Genel Kurulu Yapıldı	6
Engin ANIL	
Halkbilimi Dergisi İçin Ne Dediler....	8
Rüştü AKAR	
Şerif BAYKURT	
Dr. İrfan Ü. NASRATTINOĞLU	
Sabahattin TÜRKÖĞLU	
Kolokaz Üzerine Kısa Bir Not	11
Ahmet ERDENGİZ	
HAS-DER Çocuk Kulübü'nün	
1 Haziran Bildirgesi	12
3. Masal ve Çocuk Sempozyumu'na	
Sunulan Bildiriler	13
Fatih ERDOĞAN	
Fergün KIRLI	
Fatma KÜKRER	
Güner KONEDRALI	
II. Uluslararası Çocuk ve Barış Festivali'nin	
Ardından	26
Öcal ERTEN	
Bazı Müzik Ezgilerinin Varyantları Üzerine .	28
Özkan YIKICI	
O'nu Da Yitirdik.....	31
Bülent FEVZİOĞLU	
Masal "Yusuf çuğunan Fatma'cık"	36
Engin ANIL	
Haberler	37
Tarik G. EMİROĞLU	

Okurlara

HALKİLİMİ 10. YILINDA

Kani KANOL

1986 yılı Temmuz ayının sıcak bir akşamında doğdu Halkbilimi Dergisi. Birinci Turizm şirketinin bulunduğu yerde bulunan Ortam Gazetesi'nin Tekke Bahçesi'ne açılan arka kapısında, sabahın ilk ışıkları Lefkoşa'nın üzerine düşerken, folklorla gönül vermiş üç beş genç, tatlı bir yorgunluğun ardından çaylarımızı yudumlayarak ve büyük bir heyecan içinde, baskı makinesinden çıkacak ilk sayfaları bekliyorduk.

O gece geç vakte kadar Ortam Gazetesi'nin baskısının tamamlanmasını beklemiş ve yanılmıyorsam gece yarısına doğru, gazetenin baskısı tamamlanınca sıra Halkbilimi Dergisinin baskısına gelmişti. Derginin baskıya hazır hale gelmesi için aylarca emek harcanmış, maliyetin düşürülebilmesi için ise tüm dizgi, pikaj ve hatta montaj işleri Halk Sanatları Derneği'nin genç üyeleri tarafından kotarılmıştı.

O gece sabaha karşı, uykusuz ve yorgun gözlerle baskısı tamamlanmış ilk sayfaları okuyan arkadaşlar arasında, hafızam beni yanılmıyorsa İlker Özova, Öcal Erten, Engin Anıl, Hasan Bulunç, Ertan Özbek ve ben

vardım. Hepimiz de baskı işlemine ve mürekkep kokusuna ilk kez bu kadar yakındık. Bir şey üretmenin, yurdumuza ve kültürümüze sahip çıkmanın ve öncülük etmenin onurunu ve coşkusunu yaşıyorduk.

Dergimizi basmaya karar verdiğimiz günden başlayarak iki-üç matbaa sahibiyle görüşmüş ve fiyat almıştık. Maddi olanaklarımız çok sınırlıydı. Bu dergiyi uzun ömürlü bir dergi olarak düşünüyorduk. Ancak maddi olanaklarımız buna yetip yetmeyeceğini bir türlü kestiremiyorduk. Bu nedenle maliyetin olabildiğince düşük olması gerekiyordu. Sadece Ortam Gazetesi yetkilileri, kendilerini engellemeyecek şekilde dizgi-pikaj ve montaj işlemlerini gazetenin olanaklarını kullanarak kendimiz yapabilirsek, uygun bir fiyata dergiyi basabileceklerini söylemişlerdi. Başka seçenek yoktu. En uygun öneri buydu.

Hemen kabul ederek işe koyulduk. Kolay gibi görünen bu işlerin ne denli zor olduğunu ancak işin içine girince anlamıştık. Ancak başka çare yoktu.

Başladığımız işi bitirmek zorundaydık. Hemen kendi

Halkbilimi 2

aramızda bir iş bölümü yaptık. Ardından hemen hemen her gece biraraya gelerek dizgi ve pikaj işlemlerini yapmaya başladık. Matbaaya gidip neyi nasıl yapacağımızı öğreniyor, sonra biraraya gelerek öğrendiklerimizi uyguluyorduk. Bir şeyler yapıyor sonra beğenmeyerek atıp yeniden yapıyorduk. En büyük sorunlardan biri de yazma konusunda deneyimsiz olan arkadaşlardan aldığımız yazılarda ortaya çıkıyordu. Gelen yazıları neredeyse yeniden yazmak zorunda kalıyorduk.

Bir başka sorun ise dizilen yazılarda ortaya çıkıyordu. Bu konuda deneyimsiz olan arkadaşlarımızın dizdikleri yazılarda, pek çok dizgi hatası buluyorduk. Bunların nasıl düzeltileceğini de pek bilmediğimizden bazen aynı yazıyı tekrar tekrar yeniden yazmak zorunda kalıyorduk. Pikaj ve montaj işlemleri ise daha dazoz ve problemliydi. Ancak bizim için bir tek şey çok önemliydi. Ülkemize ve kültürümüze sahip çıkabilmek için bu ilk folklor dergisinin yayınlanması gerekiyordu ve Halk Sanatları Derneği üstlendiği misyon gereği bu dergiyi her ne pahasına olursa olsun çıkarmak zorundaydı.

1986 yılında Halkbilimi Dergisi'nin yayımlanmasını dayatan bazı koşullar vardı. Kıbrıs Türklerinin folkloruna ilişkin Kutlu Adalı, Mahmut İslamoğlu ve Oğuz Yorgancıoğlu'nun yayımlanmış olduğu dört-beş kitap dışında Türkçe başka eser ve yazılı kaynak hemen hemen yoktu. İler Veziroğlu gibi bazı folklor severler tarafından kaleme alınmış ve değişik dergilerde, gazetelerde yayınlanmış üç-beş de makale mevcuttu. Bütün bu yapıtların ortak yanı, Kıbrıs Türkü'nün 1974 öncesinde, burada üzerinde durmayacağımız çeşitli nedenlerle, karşı karşıya kaldığı olumsuz koşulların biçimlendirdiği subjektif bir içerikte olmalarıydı. Objektif içerikten yoksun bu yapıtlar nedeniyle, ülkemiz folklor değerleri konusunda bir kaos yaşanmaktaydı. Ülkemizde egemen ideolojinin belirlediği ve koşullandırdığı bir anlayışla, Kıbrıs Türkü'nün "Türklüğünü yitirmesine", "Rum kültürü içinde bu yapıtlar olmasın" korkusuyla, şöven ve bilimsellikten uzak bir kültür anlayışı sergilenmekteydi.

HAS-DER'in 1980 yılından sonra büyük bir cesaretle üzerine gittiği bu ideolojik ve uygulamalar, toplumun büyük bir çoğunluğunun da desteğiyle geriletmişti. Kıbrıs Türkü'nün kültür değerlerini şöven yaklaşımlardan

uzak ve objektif araştırmalarla ortaya çıkarmak, geliştirmek, yaymak ve kalıcı kılmak için, diğer çalışmalarla yanısıra bir de yayım organına ihtiyaç vardı.

1980 yılından sonra, egemen ideolojiye alternatif olarak HAS-DER'in ortaya koyduğu Kıbrıs Türkü'nün Kıbrıslı yanının da vurgulanmasına ilişkin ideolojik yaklaşım, toplumdaki genel bir kabul görünce, aynı ideoloji çerçevesinde değişik bölgelerde, benzer amaçlı dernekler kurulmaya başlamıştı. Özellikle halkdansları çalışmaları üzerinde yoğunlaşan bu dernekler, o güne dek egemen ideoloji tarafından yönlendirilen Rum dansı-Türk dansı, Rumcu, vatan haini ve komünist suçlamalarıyla biçimlendirilen yıldırma politikasına, HAS-DER'le birlikte göğüs gerdi.

Bu suçlamalar sürerken, HAS-DER folklor konusuna yeni bir boyut katarak, o güne dek sorgulanmayan ve tartışılmayan folklorun teorisini tartışmaya açtı. Folklor bir bilimdi ve her bilim dalında olduğu gibi folklorun da bir teorisi ve kullandığı metod ve teknikleri vardı. Dünyada bu bilim dalı, farklı şekillerde ele alınıyor ve tartışılıyor. Dernekteki bu konulara ilgi duymaya başlayan, bu konuları tartışmak ve öğrenmek isteyen yüzlerce genç kafalarındaki soru işaretlerine yanıtlar arayıp duruyordu. İşte HALKBİLİMİ dergisi bu konuda da bir işlev yüklenebilir ve olanaklar elverdiği oranda bu kitleye ulaşmaya çalışılabilir.

Dergiye önsöz yazarken biraz duygusal ama daha çok bu sorumlulukların bilinci içerisindeyim. Derginin çıkmasına katkıda bulunan tüm arkadaşların may verdiğİ önsözlerde neler vardı acaba?

"Bütün içtenliğimle ve sevinçle MERHABA diyoruz tüm HALKBİLİMİcilere. Merhaba diyoruz yurdunu yürekte seven, bilime saygı duyan ve yoz kültüre düşman herkese.

Halk sanatları Derneği (HAS-DER) çağdaş düşüncesiyle ve dört elle sarıldığı folklorumuzun, her geçen gün daha da ileriye götürülmesi gerektiğine olan inancıyla tüm güçlüklerle karşı "HALKBİLİMİ" isimli bu dergiyle halkın hizmetinde şimdi de folklor sözcüğünün bugüne dek yanlış anlaşılması ve kullanılmamasını da göz önüne alarak ismini "HALKBİLİMİ" olarak belirledik dergimizin. Bu, folklor sözcüğünün reddediyoruz anlamında değil, ancak

bu sözcük yerine öz Türkçe olan Halkbilimi sözcüğünün zamanla folklor yerine kullanılması dileğiyle böyle belirlenmişti, bu nedenle bizler en azından şimdilik, bu sözcüklerin her ikisini de kullanmaktan kaçınmayacağız.

Derneğimizin kasa denemek bir zaman dilimi içerisinde folklor alanında ortaya koyduğu etkinlikler özellikle gençlerimiz arasında bir folklor sevgisi doğurmuştur. Ancak ne var ki bu sevgi salt halkoyunları üzerinde yoğunlaşmakta, bilimsel araştırma ve çalışmalara kanalize edilmeyi beklemektedir. İşte dergimizin bu işlevi de yükleneyeceğini umarak yayın hayatına adım atıyoruz. Elbette ülkemizde ilk kez bir folklor dergisi çıkarmanın haklı gururunu da yaşıyoruz HAS-DER olarak.

Değerli okuyucular, derneğimizin görüş ve düşüncelerine, uygulamalarına bugüne kadar dedikodu düzeyinde çok saldırlar olmuştur. Bizler dergimizin sayfalarını, bilimsel olması koşuluyla her görüşten folklorcuya açık tutacağız. İstiyoruz ki düşünceler dürüst ve açık bir biçimde ortaya konsun, tartışılın doğruya ve güzele ancak ve ancak tartışarak ulaşabiliriz. Folklor alanında içinde bulunduğumuz süreçte kişiler değil görüşler dikkate alınmalı ve tartışmalar kişilere değil görüşlere yönelik olmalıdır. Bunun aksi folklorla ilgi duyan ve bu alanda çalışmalarında bulunan kişileri kısır bir döngü içerisine itecektir. Dergimiz bu görüşten yola çıkarak küçük büyük her araştırmaya yer verecektir. Biz inanıyoruz ki ülkemizde araştırmalar artıkça gerçekler su yüzüne çıkacak ve bugünkü karmaşa ortadan kalkacaktır. Özellikle değişik bölgelerde konuya ilgi duyan arkadaşlarımızın yapacakları araştırmaları merakla bekleyeceğiz. Bu araştırmalar aynı zamanda sanatçılarımıza da hizmet edecektir. Sanatın mayası olarak bilinen folklorun, sanatçılarımıza yeni yaratmalarında kaynaklık edebilmesi için önce tüm yönleriyle araştırılması ve elde edilen bulguların ortaya konarak incelenmesi gerektiğini hepimiz biliyoruz.

Değerli okurlarımıza şu önemli noktayı da açıklamakta yarar görüyoruz. Dergimizin ilk sayıları araştırmaların daha çok yorumsumuz olarak yayımlandığı sayılar olacaktır. Halkbilimi kavramının değişik ülkelerde nasıl yorumlandığını, bizlerin bu kavramları nasıl algıladığımızı ve araştırma bulguları üzerine

düşüncelerimizi daha sonraki sayılarımıza bırakarak, tartışmalar açacağız. Böylece ülkemizde folklor konusunun bilimsel düzeyde tartışılmasına temel hazırlayacağız. Bu da elbette süreç içerisinde doğru ile yanlış, halkı ile haksızı ortaya çıkaracaktır.

Kıbrıs'ın ilk Türkçe folklor dergisi olan HAS-DER'in yayın organı "HALKBİLİMİ" dergisini yılda beş sayı yayınlayacağız. Bu yıl üç sayı yayınlayacağımız dergimize araştırmalarınızı ve eleştirilerinizi bekler, tüm folklorseverlere yürekten MERHABA deriz.

Saygılarımızla

Halkbilimi

İlk sayıda yeralan bu önsözden sonra 32 sayfalık dergimizde sırayla Kani Kanol ve Ali Hoca tarafından kaleme alınan "Halkoyunlarımızı ve müziğimizi İrdeliyoruz", Mustafa Serdengeçti'nin "Yakın Geçmişteki Folklor Çalışmalarımıza Bakış", Hasan Bulunç ve Öcal Ertan tarafından kaleme alınan "Kıbrıs'ta Horoz Güreşleri", Mehmet Birinci'nin Ted Petrides'in İngilizce makalesinden çevirdiği "Yunan Kaynaklarında Oyunlarımız", Hüseyin Rakibet'in "Mesarya'da Döyme Baf'ta Hersh", Erdinç Akün'ün "Halkbilimi ve Derneklerimiz", Hüseyin Nebih ve Nazan Beledoğlu'nun "Manilerimiz", Kani Kanol'un L. Salvator'un İngilizce kitabından çevirdiği "Yabancı Gözüyle 1873'te Lefkoşa", Aydan Arşehit ve Nilüfer Yıldırım'ın "Zikir Nasıl Yapılır?", Engin Anıl'ın İngilizce bir makaleden çevirdiği "Bir Kıbrıs Düşünü", Hüseyin Nebih ve Nazan Beledoğlu'nun "Yaş Destanı", Kani Kanol'un "Folklor Alanında Kullanılan Metod ve Teknikler", Hüseyin Nebih ve Nazan Beledoğlu'nun "Bir Masal Dinledik: Sirkeci" başlıklı yazıları yayınlamıştı. Bu sayıda yayımlanan iki destan ise, yanılmıyorsam Semra Yalçın arkadaşımız tarafından çizilmiştir.

Yine dergimiz bu ilk sayısındaki künyede HAS-DER adına sahibi ve yazı işleri sorumlusu olarak Kani Kanol ve yayın kurulu olarak da İlker Özova, Hasan Bulunç, Öcal Ertan, Ertan Osman ve Engin Anıl görünüyordu. Aslında bu arkadaşların yayında pek çok HAS-DER'li arkadaşımız derginin çıkmasına büyük emek vermişti.

Halkbilimi 4

Özellikle maliyeti düşürmek amacıyla dernek çalışma salonunda gerçekleştirdiğimiz harmanlama işlemine hemen hemen tüm üyelerimiz büyük bir coşkuyla katılarak derginin çıkmasına katkıda bulunmuştu.

İşte HALKBİLİMİ Dergisi böyle bir sorumluluk anlayışı, coşku ve zorluklarla birlikte yayın hayatına adım attı. Ne acıdır ki, önsözde özellikle HAS-DER'e suçlamalarda bulunan veya farklı görüşleri olan kişilere yaptığımız çağrıya ne o dönemde ne de daha sonra yanıt gelmedi. Dergimizi, karşı düşüncelerin ve varsa farklı kesimler tarafından yapılan araştırmaların da yayımlandığı bir dergi haline dönüştürmek, görüşlerin ortaya konduğu bir platform olarak sürdürmek düşüncemiz gerçekleşemedi. Yine önsözde yaptığımız çağrıya folklorla uğraşan derneklerden de yanıt alamadık. Özellikle köy ve kasabalarda kurulan derneklerimizin buldukları yörede çeşitli araştırmalar yaparak bulgularını dergimizde yayınlama olanakları varken, bir türlü araştırma konusuna eğilemediler. Halk böyle olunca da dergimiz zaman zaman yazı sıkıntısı içine düştü. Oysa HALKBİLİMİ yayını hayatına başlarken, bizler bu derginin, söz konusu dernekleri araştırma yapma ve folklor konusunu, halkdansları yanısıra teorik anlamda da inceleme konusunda özendirceği ve zorlayacağı düşünmiştik.

Bunun yanında, geçen on yıllık süreçte beklemediğimiz oranda bir satışı da gerçekleştiremedik. İlk yıllarda büyük bir başarıyla sürdürdüğümüz abone kampanyaları son yıllara doğru gerileyerek, derginin yayın yaşamını sürdürmesini zora sokmaya başlamıştır. Öyle ki, geçen yıl Yönetim Kurulu'muz dergiyi yayınlayıp yayınlamama konusunu gündemine alıp görüşmüş ve yayın tarihi ve şeklini değiştirerek de olsa, bu derginin yayınlanmaya devam etmesi gerektiği görüşüne varmıştır. Çünkü, belki çok ilginçtir ama, dergimize yurtiçinden çok yurtdışından büyük bir ilgi, halen devam etmektedir.

Derginin içeriği konusunda burada bir değerlendirme yapmak istemiyorum. Bu değerlendirme süreci içerisinde, konuyla ilgili kişiler tarafından olumlu veya olumsuz

yapılacaktır. HALKBİLİMİ Dergisi tam anlamıyla amatör bir dergi olarak yayın hayatına başladı ve öyle devam ediyor. Gönül isterdi ki ülkemizin koşulları böyle bir dergiyi profesyonelce yayınlamaya elverişli olsun. Ancak ne yazık ki olmadı. Süreç içerisinde derginin sayfa düzeni konusunda bir iyileşme olmuştur. Bu, özellikle son yıllarda dergimizin baskısını yapan Hasan Kahvecioğlu'nun titiz çalışması ve yardımıyla gerçekleşmiştir.

HALKBİLİMİ'nin yayın yaşamında tüm zorluklara karşın 10. yılına ulaşması herkes de takdir edecektir ki, küçümsenmeyecek bir başarıdır. Kıbrıs Türkleri tarafından yayımlanmış dergiler arasında, kesintisiz 10 yıl yayınına devam ettirebilmiş kaç dergi bulunmaktadır acaba? Üstelik bu derginin sadece özel bir komuyu ele aldığı ve amatör bir derneğin yayın organı olduğu düşünülürse başarının boyutları daha da bir önem kazanacaktır.

Evet sevgili okurlar,

HAS-DER Yönetim Kurulu'ndaki arkadaşlarım, iki yıllığına geldiğim Londra'dan, HALKBİLİMİ'nin yayın yaşamındaki 10. yılı nedeniyle dergiye bir yazı yazmamı istediklerini bildirdiklerinde, önce bir duraksamış, nasıl ve hangi içerikte bir yazı yazabilirim diye tereddüt etmişim. Ancak daha sonra büyük bir sevinç ve heyecanla bilgisayarımın başına oturduğumda kafamdakileri olduğu gibi kağıda dökmek hiç de zor olmadı. Geçmişini anımsadıkça, 16 yıl boyunca tüm HAS-DER'li dostlarımla birlikte yaşadığımız acı tatlı her olayın bir parçası olabildiğim için çok mutluyum.

Bu vesileyle şu veya bu şekilde, geçen on yıl boyunca bu derginin yayın hayatını sürdürmesine katkıda bulunmuş; yireğinde ve beyinde genelde kültür ve özelde folklor konusunda, Kıbrıs Türk toplumuna karşı bir sorumluluk ve sevgi duymuş tüm dostları, bu uzun soluklu başarılarından dolayı kutluyorum.

HALKBİLİMİ Dergisinin daha nice yıllar, yayını hayatını sürdürmesi dileğiyle...

Short Summary of the Contents

Engin ANIL

Dear Readers,

It has been a decade now since the day we first published "Halkbilimi", the only periodical of its kind in North Cyprus. In a country where journals of any kind can only survive for a few issues at the most we feel proud to have reached our tenth anniversary. Having achieved this in spite of the great difficulties and financial problems we have had over the years, and with a completely amateur team of volunteers adds to our pride.

Kani Kanol's article is about the days when the periodical was first published. Kanol provides us with first hand information as he is one of the former chairmen of the Folk Arts Association (FAA) as well as being one of the instigators of field research on folklore and this periodical.

Engin Anil's speech made on the occasion of the 19th general congress is on page 6. Anil (the present chairman of FAA) provides us with an outline of all the activities the FAA organised in the past year.

Messages of good will and success sent to our periodical on the occasion of our tenth anniversary can be found on page 8.

Ahmet Erdengiz writes about "Kolokaz"—a traditional Cyprus dish. The article provides a detailed account of how this vegetable found its way to Cyprus. (page 11)

The World Children's Day message prepared by the Children's Club of the FAA can be found on page 12.

Papers presented at the second "Story Telling and Children Symposium" are on pages 13. Erdoğan's paper is on "Writing for Children", Kırıl's on "The Importance and Place of Books in Correlation Between Pre-School Children and Parents", Kükrer and Konedralı's joint paper gives the results of a survey on "The Past and Present of Children and Story Telling Festival and the Correlation of the Habit of Reading Among School Children and the Parents' attitudes".

Erten evaluates the "2nd International Children and Peace Festival" held in North Cyprus. (page 26)

Yıkıcı's article is on "Variations of Musical Pieces". He compares and contrasts the same pieces of music that can be found in different countries. (page 28)

The interview with Nadide—the only "Zenne" in Cyprus, who passed away recently—was conducted by Fevzioglu and was first published in Yenigün in 1991. (page 31)

A folk tale collected by Anil is on page 36. The name of the folk tale is "Yusu'cuğunan Fatmacık".

News page on page 37, containing the cultural events of the last six months is prepared by Emiroğlu

We wish you health and success.

HAS-DER XIX. GENEL KURULU YAPILDI

Engin ANIL

YÖNETİM KURULU RAPORU

Değerli Arkadaşlar,

Sözlerime şu anda aramızda olmayan fakat her an aklımızda ve yanımızda olan Kani Kanol arkadaşımızın iyi dileklerini iletmekle başlamak istiyorum.

1995 etkinlik yılı içerisinde derneğimizin ne gibi etkinliklerde bulunduğunu, neler yaptığını kol sorumlusu arkadaşımız sizlere anlatmıştır. Benim ise sizlere anlatmak istediğim bunların ötesinde, etkinliklerimizde esas teşkil eden unsurların yanında, derneğimizin ve genelde ülkemiz folklorunun içinde bulunduğu durumları aktarmaya ve değerlendirmeye çalışacağım.

Değerli arkadaşlar,

Bu yıl, kayda değer birçok etkinlik yaptık. Bunların yanında geleceğe yönelik bir takım projeleri gerçekleştirmek için kollarımızı sıvamız durumdayız. Gerçekleştirdiğimiz etkinliklerden en önemlisi şüphesiz ki 'Dünya Folklor Olimpiyatı' olarak adlandırılan Dijon Uluslararası Folklor Festivali'ne katılmamızdır. Bu festival, diğer normal uluslararası Halk Dansları Festivallerinden farklı bir organizasyonda ve doğal olarak da oraya götüreceğimiz kareografi de farklı olacaktır. Şunu söyleyebiliriz ki, Kıbrıs'ta ilk defa uygulanan bir olayı gerçekleştirdik. Gerçek bir kareografik düzenleme

yaptık. Yani biz "DANSI YENİDEN YAZDIK". Gerçekleştirilen olay da Kıbrıs köylüsünün tarladaki üretim süreci içerisinde yaşantısını danslarla anlattık.' Evet arkadaşlar Has-Der böylece bir ilki daha gerçekleştirmiş oldu. Toplumda yaygın olarak kullanılan şekliyle kareografi denilen sahne düzenlemelerinin dışına çıkmıştır. Bu bizim danslar konusunda yaptığımız dördüncü yenilikti.

Has-Der 19. Genel Kurul Toplantısından Bir Görüntü.

Biliyorsunuz, ilk denememiz derneğimizin yeniden toparlandığı dönemlerde uyguladığımız ve kendisini "Köyden Şehre Merhaba" da ifade eden dansların manilerden oluşmuş bir folklorik skeç içerisinde sunulması idi. Bir sonraki çalışmamız ise zaman zaman 'Stilize' veya 'Modern Dans' denemesi dediğimiz uygulama idi. Üçüncü sunuş tarzımız ise Halk Danslarımızı yine klasik dans figürleriyle

bezeyerek Şair Fikret Demirağ'ın en önemli yapıtlarından biri olan 'Limnidi Ateşinden Bu Güne' isimli şiir destanını danslaştırmamızdır.

1995 yılı için bir diğer önemli olay da, diğer Kültür Sanat Dernekleri / halk dansları ile uğraşan diğer dernekler arasında epeyi fırtınalar koparan bir olaydı. Bildiğimiz gibi derneğimiz Halkbilimi ile ilgilenen tek dernek olarak adlandırılmış ve ülkemiz kültür sanat yaşamına yön

verecek olan 'Kültür Sanat Konseyi'nde bir temsilci ile temsil edilmesi doğrultusunda Bakanlar Kurulundan karar çıkmıştır. Böylece bir karar çıkmasında etken olan temel unsur şüphesiz ki derneğimizin sürekli ve verimli bir şekilde çalışmasıdır. Geleneksel hale getirdiğimiz etkinlikler, her yıl bu etkinliklere yaptığımız katkılar, onları geliştirmemiz, yeni etkinlikler gündeme getirmemiz yukarıda söylediklerimizin isbatıdır.

Toplumumuza karşı aydın sorumluluğumuz içerisinde derneğimiz çeşitli etkinliklerde de yer almıştır. Yukarıda anlattığımız Öcal Erten arkadaşımızın derneğimizi temsil etti. Sanatçıların 'Bir Şey Yapalım' yürüyüşüne katılması, BRT'nin Kültür ve Sanat Programlarını despotik bir biçimde sansür etmesine karşı diğer kültür sanat örgütleriyle beraber katıldığı 'BRT'yi Protesto ve Siyah Çelenk Koyma' eylemi buna ek olarak toplumda 'Kolej' olgusunun tartışması da diğer 5 kültür sanat örgütleriyle beraber yayınladığımız 'Kolej Sınavına Hayır' başlıklı bildirisi.

Derneğimiz bu yıl ülkemizde bir ilki daha kazandırmıştır. 1986 yılında o dönemin Kültür Bakanlığı ile beraber organize ettiğimiz 1. Uluslararası Halk Dansları Festivali'nden sonra bu yıl da Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı ile işbirliği içerisinde organize ettiğimiz 1. Uluslararası Çocuk ve Barış Festivali. Esas olarak üzerinde durmak istediğimiz böylesine büyük bir organize kapasitemizin üzerinde görev aldığımız halde bu olayın altından alınmazın akı ile çıktığımız. Ama almamız gereken ders ise bir sonraki etkinlikte neyi ne kadar hakkı ile yapabileceğimize iyice karar vermek gerekmektedir. Bunun dışında aynı konu ile ilgili bir diğer önemli olay ise 'Sivil Toplum Örgütlerine' güvenen onların özlük haklarına tahammül edip saygı gösteren herhangi bir devlet kuruluşu ile birçok başarıya imza atılabileceğidir.

Kayda geçmesi gereken bir diğer olay da Dijon Festivali'ne giderken diktirdiğimiz yeni erkek gömleğimizdir. Yerel kıyafetlerimize katkı olarak busene Gönyeli'den Kıbrıs Aşevi Lokantası sahibi Sayın Aziz Damedelen'in arşivinden yararlanarak diktirdiğimiz 'Fıstık Örneklili Gömlek' ülkemizde ilk defa giyilen bir giysiydi.

Yine 1995 yılı içerisinde özellikle kardeş kuruluş GÜSAD ile ilişkilerimiz sürdürülmüş ve Yönetim Kurulu

bazında toplantılar yapılmıştır.

Bunun yanında bir diğer önemli etkinliğimiz de Alman Goethe Enstitüsü ile Fransız Kültür Merkezi'nin himayelerinde HAS-DER, KKEAM ve SYKALY ekiplerinin organize ettiği kültürel etkinlikti. Bu etkinliğin vurucu yanı, uzun bir aradan dolayı bir araya gelemeyen Kıbrıs Türk ve Rumlar'ın bir kültürel etkinlikte bir araya gelmeleri, ortak değerlere, kültüre sahip insanların bir arada bulunmaları idi.

Derneğimizin adına Özkan Yıkıcı'nın Gençlik Merkezi'nde Ali Tathyay'ınma etkinlikleri çerçevesinde düzenlenen 'Mermet Ali Tathyay'ın Kıbrıs Türk Müziği'ne Katkıları' konulu sempozyuma katılıp bildiri sunmuştur. Özkan arkadaşımızın olayı diğer konuşmacılardan farklı bir boyutta ele alması ve gerçekçi yorumlar getirmesi büyük bir başarı idi.

Geleneksel Halkbilimi Sempozyumuna bu yıl Ahmet Erdengiz, Zekai Altan ve Türkiye'den Halkbilimi Araştırmacısı Şerif Baykurt hocamız katılıp bildiri sunmuşlardır. Aynı günlerde Yıldız Sarayı Müzesi Müdürlüğü ve yıllardır Dijon Folklor Festivali'nde jüri üyesi olarak görev yapan Sn. Sabahattin Türkoğlu, Anadolu Folklor Vakfı Başkanı ve yine Dijon Festivali üyelerinden Sn. Rüştü Akar da misafir olarak bulunmuşlardır.

Derneğimizin, yukarıda söylediğimiz şekilde bir çok atılım gerçekleştirmiş ve geleceğe yönelik olarak da yeni bir takım etkinlikleri de kurtarmak için harekete geçmiş durumdadır. Bu sene yine M.E.K.B ile işbirliği içerisinde düzenlemeyi planladığımız Uluslararası 2. Çocuk ve Barış Festivali, Eylül ayı içerisinde düzenleyeceğimiz 'Halkdansları ve Genel Sorunları' konulu, Uluslararası Workshop (ışık grubu), Masal Anlatma Şöleni'ne getireceğimiz yenilikler, değişiklikler daha da ileriye götürecektir.

Yine 1996 yılı içerisinde daha önceden derneğimizde kurulmuş olan kolların Teyatrosu ve Oda Orkestrası kollarının yeniden hayata geçirilmesi için gerekli temaslar sağlanmış durumdadır.

Yeni dönemin tüm HAS-DER camiasına hayırlı ve uğurlu olması dileğiyle, hepimizi sevgi ve saygıyla kucaklarını.

HALKIN KÜLTÜRÜNÜ DERLEMEDE HALKBİLİMİN ON YILI

Türkiye’de yaşayan her Türk vatandaşı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nin nüfusunu toprak yüzölçümünü aşağı yukarı bilir. Kıbrıslı Türk kardeşlerimizin ne zamandan beridir butopraklarda yaşadığı tarih kitaplarının soluk sayfalarından öğrenebilirsiniz.

21 yüzyıl tüm dünyada bilgi çağı ve teknoloji çağı olacağı tüm dünyaca kabul edilmektedir. Hal böyle iken KKTC de kurulmuş HAS-DER isimli derneği 1986 yılından bugüne kadar tanıyan bir Türk folklorcusu olarak gerçekten kutlamak istiyorum. Zira yukarıda bahsettiğim nüfus ve toprak üstünde yaşayan KKTC’li kardeşlerimin halk olarak yarattıkları tüm gelenek ve göreneklerin maddi kültürleri manevi kültürleri oyun kültürleri müzik kültürleri bilmececi el sanatları insan olarak yaşam tarzlarını ortaya koyan genel folklorunu “Halkbilimi Dergisi’nde” bulmak mümkün yani halkbilimi dergisini baştan aşağı tümünü okuyunca KKTC Genel Folklorunda geniş bir bilgiye sahip oluruz. Bu dergi bir kaynaktır, araştırmacılara önemli bir kaynaktır. KKTC’de yaşayan insanların kültürle kimliğine sahip çıkma işidir. Önemiştir. Bir dergi çıkarmanın güçlüğüne zorluğunu da biliyorum. Türkiye’de 3 milyonluk 2 milyonluk nüfusa sahip şehrimizde bile böyle bir kültürel yayın çıkartılmaması Halkbilimi önemini ortaya koymaya yeterlidir. Bunları yazarken aklıma bir hikaye geldi.

“Eski zamanlarda iki krallık uzun yıllar iki ülkenin ortasındaki bir şehir için savaşmışlar her iki kralda söz konusu şehrin kendilerine ait olduğunu iddia etmişlerdi. Ancak savaşlar uzun yıllar almış sonunda iki kral bir “Alimi” davet edip onun görüşüne göre bu savaşı bitirmek için anlaşmışlar. Alim gelmiş bu konuda fikrini söyleyebilmek için 15 günlük ihtiyacını olduğunu söylemiş ve bu şehre gitmiş. 15 gün süreyle bu şehirde insanlarla birlikte yaşamış, dönüşte her iki kralda Alim’in vereceği cevaptan dolayı her sonuçta şehrin A krallığına ait olduğunu söylemiş. B krallığı nedenini sormuş Alim o şehirde yaşayanların Türkleri, oyunları yemekleri bilmececi giyimleri ve takıları A krallığında yaşayan halkla olduğunu söylemiş bu nedenle A krallığına ait olduğunu dactil etmiş böylece uzun yıllar devam eden savaş da bitmiştir. Bu hikaye bugünkü KKTC’nin adada var problemi de anlatmakta işte bu nedenle “HALKBİLİMİ” dergisi çok önemli nice 10 yıllara Halkbiliminin çok çalışkan ve değerli yöneticilerini kutluyorum. KKTC’de HAS-DER’e destek verilmesi gereğine inanıyorum. Halkbilimi abonelerine okuyucularına saygılar, selamlar sunuyorum.

Rüştü AKAR
(Anadolu Folklor Vakfı Başkanı)

HALKBİLİMİ DERGİSİ İÇİN NE DEDİLER...

HALKBİLİMİ DERGİSİ ON YAŞINDA

Bu itibarla HAS-DER, ulusal bir görevi yerine getirmiş, çok değerli bir demektir; HALKBİLİMİ'nin "Türk Dünyası" kültürü için değerli ve önemli çok büyüktür. Nice on yıllara HALKBİLİMİ...

Elimde, Kıbrıs'ta yayınlanan Halkbilimi Dergisi'nin (39-40) numaralı sayıları var. Derginin sayfalarını karıştırıyorum, belleğimi yokluyorum, geçmiş günleri yokluyorum: Lefkoşa'nın sıcak yaz gecelerinde, Kıbrıs'ın kültürlü gençleriyle yaptığımız ve sabahlara kadar süren kültür ve sanat tartışmalarının üzerinden tam on yıl geçmiş. Halkbilimi ile ilgili böyle bir derginin çıkarılmasına o gecelerde karar verilmiş, bu konuda uyulamaya o yıllarda geçilmişti. Derginin çıkarılması işini Halk Sanatları Derneği üstlenmişti.

Folklor biliminin konusunu, ulusların manevi bağlarını kuvvetlendirip pekiştiren köken ve geleneksel kültürler oluşturmaktadır. Folklor'un, Türkçe bir sözcükle söylersek Halkbilimi'nin çalışma alanları içinde halkın her türlü bilgi, görgü ve becerilerinin yanında sanat eserleri de yer almaktadır.

Binlerce hatta onbinlerce yılın ötesinde günümüze ulaşan bilgi, gelenek ve göreneklerin; dil, müzik, dans, el sanatları ve arkeolojik sanat eserleri gibi eserlerle taşıdığı anlaşılmaktadır.

Topyekün Kıbrıs kültürü üzerine çalışmayı amaçlayan gençler bu görüş ve anlayışla 1977 yılında bir dernek kurmuşlar ve derneğin adını Halk Sanatları Derneği koymayı uygun bulmuşlar, kısaca HAS-DER demişler.

Folklor çalışmalarında araştırmalar, bulmalar ve toplama gibi çalışmalar elbette öfemli hususlardır ama en önemli husus toplanılanların saptanmasıdır. Kuşkusuz, festivaller, gösteriler, radyo ve televizyon yayınları için yapılan çalışmalar da bir çeşit saptamadır ama, onlar basılı yayınlarda olduğu gibi kalıcı değildirler.

En kalıcı ve belgesel nitelik taşıyan yayını araştıran basılı yayın organlarıdır.

Bir bakıma bu husus da gözönünde bulundurulmuş olacak ki bir yandan araştırma çalışmaları yapılırken, bir yandan da Halkbilimi Dergisi gibi bir derginin çıkarılması ele alınmış bulunmaktadır.

Böyle yararlı bir derginin çıkarılmasında maddi ve manevi emeği geçenleri yürekten kutluyoruz. Halkbilimi dergisinin başarılı bir biçimde daha nice yıllara ulaşmasını diliyoruz. Bu hususta sorumluluk alanlara, yayınlayanlara, yazı kurullarında çalışanlara

Şerif BAYKURT
(Halkbilimi Araştırmacısı)

HALKBİLİMİ, KIBRIS TÜRK KÜLTÜRÜ GERÇEĞİNİ BELGELEMİŞTİR

Büyük bir özveri ile yayımlanmakta olan HALKBİLİMİ Dergisi, onuncu yılını kutlamaktadır. Bu demerin, böylesine önemli ve de içerikli yayım organını, aralıksız on yıl yayımlanmış olması tür türlü takdirin üzerindedir. Bu nedenle, HAS-DER yöneticileri ne denli kutlansalar azdır.

HALKBİLİMİ'ni, birinci sayısından beri izliyorum. Derginin her sayısı, Kıbrıs Türk Halkbilimi ile ilgili yeni ve özgün bilgileri ve belgeleri içermiştir. Bütünüyle Kıbrıs Türk Halk Kültürü, derginin on yıllık nüshalarında, gerçekçi birer belge değerindedir. Bir başka söyleyişle HALKBİLİMİ Dergisi, Kıbrıs Türk Halk Kültürü gerçeğini belgelemiştir. Bu KKTC bakımından son derece büyük önem taşımaktadır. Burada küçük bir anımı nakletmek isterim. 1993 yılında, KKTC Kültür Bakanlığı ile TC Folklor Araştırmaları Kurumu'nun Lefkoşa'da birlikte düzenlemiş oldukları "Uluslararası Türk Halk Edebiyatı Semineri"ne katılan, İtalyanlar'ın dünyaca ünlü bilim adamı Ord. Prof. Dr. Anna Masala, Gazimağusa'yı gezerken, koluma girmiş ve bana aynen şöyle demiştir: "Ben ki, Türk Kültürü ile büyümüş bir insanım ve bilirsin, Türkleri çok severim. İtiraf edeyim ki, KKTC'ye gelmeden önce, Türkleri haksız buluyordum, Türk askerini işgalci gibi görüyordum. Ama şimdi görüyorum ki, Kıbrıs'ta bir Türk gerçeği vardır ve Rumlar kadar Türkler'in de bu adada hakları vardır..."

İşte HALKBİLİMİ Dergisi'nin işlevi de budur... Dergide yer alan tüm yazılar, KKTC Türk gerçeğinin somut belgeleridir.

Dr. İrfan Ünver Nasrattınoğlu
(TC Folklor Araştırmaları Kurulu
Genel Başkanı)

HALKBİLİMİ'NE ALKIŞ VE ÖNERİ

Her şeyden önce "Halkbilimi"nin bu güne kadar yaptığı ve arşiv değeri taşıyan hizmetlerini saygı ve takdirle andığımı belirtmek istiyorum.

Kıbrıs Türk folklorunun her dalında araştırmaya kendini adanmış olan "Halkbilimi" Dergisinin yüklediği programın yoğunluğu bilinmektedir. Bu arada Türk ve Rum toplumlarının birbirinden beğenerek aldığı gelenek, görenek, müzik, dans ve gastronomik değerleri tesbit etmek de önemli bir çalışma olacaktır kanısındayız.

Uzun Osmanlı dönemi sırasında Rumların giyisinden halk deyimlerine kadar ne denli Türk Osmanlı kültürü etkisinde kaldığı açıktır. Buna karşılık kısmen de olsa Türk toplumunun da etkilendiği folklorik oluşumlar olabilir. Özellikle Rum folklorundaki Osmanlı unsurlarının tesbiti gerekir.

İşte bu araştırmalardan elde edilen sonuç, bir arada yaşama koşullarında hoşgörüyü ve "detant"ı sağlayacağı için önemlidir. Aynı topraklarda Türk zeybeği oynayıp, Türk kahvesi içen ve bundan vazgeçmeyen bir Rum, bu zevki ve gelenekleri aldığı insanlardan ne kadar uzaklaşabilir? Siyasetin çözemediğini, folklor ve sanat daima çözmüştür.

"Halkbilimi"ne zorlu çalışmaları için başarılar dilerim.

Sabahattin Türkoğlu
(Yıldız Sarayı Müzesi Müdürü)

ARAŞTIRMA... ARAŞTIRMA... ARAŞTIRMA... ARAŞTIRMA...

KOLOKAZ ÜZERİNE KISA BİR NOT

Ahmet ERDENCİZ

"Otantik" Kıbrıs mutfağının ilk akla gelen yemeklerinden biri hiç şüphesiz ki kolokaz yemeğidir. Ancak ne kolokaz bitkisi ne de kolokaz yemeği Kıbrıs'a hasır, hele otantik hiç değildir. Bu leziz kök Burma'dan Afrika'nın Fildişi sahillerine ve hatta Batı Hint Adaları'na kadar yayılan geniş bir coğrafya üzerine hem kültür bitkisi olarak yetiştirilmekte, hem de yabani olarak doğadan toplanıp yenmektedir. Zannedilen aksine, Avrupa Kıtası da Orta çağdan beri kolokaza sahiptir. Arap kültürü ve etkisinin Batı Avrupa üzerine yoğun olduğu dönemlerde Güney İtalya'da, Malta'da, İspanya ve Portekiz'de kolokaz üretilmekte ve tüketilmekteydi.

Yapılan son araştırmalar kolokazın anavatanının Uzak Doğu olduğunu hemen hemen kesinleştirmiştir. Araştırmacıların büyük çoğunluğu bitkinin çıkış noktasını Malaya ve Endonezya bazılarını ise Burma ve Tayland olarak kabul etmektedir. Kesin olan, M.Ö 100 yıllarında kıta Çin'inde çok yaygın olarak kolokaz tarımının yapıldığıdır. Bu konuda detaylı bilgi ve eski Çin mutfağındaki kolokaz tarifleri için Çinli araştırmacı K.C. Chang'ın "Food in Chinese Culture" isimli kitabına müracaat edilmesini salık veririz.

10. yüzyıla geldiğimizde kolokazın Mezopotamya bölgesinde ve Doğu Akdeniz ülkeleri ile özellikle Mısır'da yetiştirildiğini görüyoruz. Kolokazın Orta Doğu, Akdeniz havzası, Güney Avrupa, ekvator çizgisinin kuzeyinde kalan Afrika ve Batı Hint Adaları'na kadar yayılmasını Araplar temin etmiştir. Kolokaz yayılan Arap-İslam devletlerini ve Arap ticaret yollarını takip ederek bugünkü bilinen coğrafyasına dağılmıştır.

13. yüzyıla gelindiğinde ise kolokaz artık Kıbrıs'ta

yetiştirilmektedir. Ancak adaya 11 ile 12. yüzyıllarda getirildiğini söylemek hatalı değildir. Kıbrıs'ın yoğun bir ticari ilişki içerisinde bulunduğu Suriye ve Mısır'da 11. yüzyıldan itibaren kolokaz tarımının yaygınlaştığı düşünülecek olursa bu bitkinin Kıbrıs'a da bu yüzyılda ulaştığını ileri sürmek de yanlış olmayacaktır.

Uzak Doğu'dan bölgemize getirilen bitki ismini Arapça "qulqas" sözcüğünden almaktadır. Tarihçi M. Rodison "Recherches sur les documents Arabes relatifs à la cuisine" (Revue des études Islamiques, 1949) başlıklı araştırmasında 13. yüzyıla ait Bağdat kökenli bir Arapça elyazmasında bulunan beş türlü kolokaz yemeği tarifini vermektedir ki bunlardan en az ikisi Kıbrıs'ta pişirilen kolokaz yemekleriyle benzerlik göstermektedir.

Gerçekte Kıbrıs mutfağına has olarak bilinen pekçok yemeğin kökeni ve bu yemeklerde kullanılan malzemenin önemli bir bölümü 10. yüzyıldan itibaren adaya Araplar tarafından getirilmiştir. Örneğin pirinç (Arapça: ruz-Rumca:rizzi), şeker ve şeker kamışı (Arapça: al sukkar ve al zukkar-Rumca: zahari), limon (Arapça: limun ve laimun-Rumca: lemoni), karpuz (Arapça: al-khirbiz ve battih-Rumca: battişa), ispanak (Arapça: isfanakh), enginar (Arapça: ginariya) ve patlıcan (Arapça: badhinjan) adaya Arapların birer hediyesidir.

Bu arada 40 türlü üstünü pişirmekle gurur duyduğumuz patlıcanın anavatanın Çin olduğunu, dolmalık uzun patlıcanın 13. yüzyılda Semerkant ve yöresinde büyük bir olasılıkla Türk botanikçiler tarafından yetiştirildiğini, Kıbrıs'a özel olduğunu zannettiğimiz macunluk beyaz patlıcanın ise ilk kez Çin'de yetiştirildiğini ve Yemen üzerinden Orta Doğu'ya yayıldığını ve Araplar vasıtasıyla Kıbrıs'a getirildiğini, gerek Kıbrıs'ta gerekse Türkiye'de pişirilen pekçok patlıcan yemeğinin tarifine 13. yüzyıla ait Arapça "yemek" ve "mutfakla" ilgili kitaplarda rastlandığını burada kısaca belirtmekte yarar vardır.

Abd al Latif al Bağdadi'nin "Kitab al ifada wa'l-i tibar" (tercümesi için bakınız: Relation de l' Egypte par Abd-allatif, Medecin arabe de Bagdad) isimli kitabındaki kolokaz yemekleri tarifleri arasında bizim kolokaz yemeklerimizin yanısıra kızartılmış bullez de tarif edilmektedir. Ancak al Bağdadi'ye göre bullez kızartılmadan önce haşlanırsa daha nefis olur imiş. Al Bağdadi kolokaz yemeğinin vücuda zindelik verdiğinden söz etmekte ve özellikle kolokaz bitkisininin göbek yapraklarından yapılan yahnidene övgüyle bahsetmektedir.

BİLDİRİ... BİRLİRİ... BİLDİRİ... BİLDİRİ... BİLDİRİ...

HAS-DER ÇOCUK KULÜBÜ'NÜN 1 HAZİRAN BİLDİRGESİ

**1 HAZİRAN DÜNYA ÇOCUKLAR GÜNÜ KUTLU OLSUN
ÇOCUKLAR İLGİ, SEVGİ VE HOŞGÖRÜ BEKLİYOR**

Bugün 1 Haziran Uluslararası Dünya Çocuklar Günü. Ülkemizin hemen her köşesinde çeşitli kuruluşlar, günün anlam ve önemine uygun düşecek etkinlikleri, yüzlerce çocuğun aktif olarak katılımıyla gerçekleştirmektedir. Çocuklar bu etkinliklerde edindikleri deneyimlerle kişiliklerini geliştirmekte, sosyalleşmekte ve birbirleriyle kaynaşmaktadırlar.

Yurdumuz için gurur verici bir olay da Çocuk Halkları Evrensel Bildirgesi'nin KKTC Meclisi'nden; herhangi bir maddesinde çekince görülmeden geçirilmesidir.

Halk Sanatları Derneği, Çocuk Halkları Evrensel Bildirgesi'nin KKTC Meclisi'nde yasallaştırılmasına öncülük

etmiş olmakla görevini tamamladığı inancında değildir. Aydın insanlar, belirli bir elit kesim olarak çevremize baktığımızda çocuklarımızın mutlu, sevgi dolu bir ortam ve hoşgörü içerisinde büyüdükları inancı bizde hasil olabilir. Yapmamız gereken; içinde bulunduğumuz çemberi kırıp dışa bakmaktır. Bu nedenle devletimiz, tüm kurumlarıyla sağlık, eğitim, aile ilişkileri kentte ve kırsal kesimde üretime direkt olarak katılan çocukları; sosyal açıdan incelemeli, onların içinde buldukları ortamdaki sorunları tesbit etmelidir. Bu sorunların çözümleri doğrultusunda kısa ve uzun vadeli plan-programları hayata geçirmelidir.

Unutmamalı ki! Sağlıklı bir toplum her türlü şiddet ayrımcılık ve hoşgörüsüzlükten uzakta yetişen bir nesille doğabilir.

1 Haziran Dünya Çocuk Günü'nün benimsenerek her geçen gün yeni etkinliklerle kutlanması, çocuklarımıza vermiş olduğumuz önemin biraz daha artmış olduğunun göstergesidir. Bu nedenle bu alanda etkinlik gerçekleştiren tüm kurum ve kuruluşları kutlar, çocuklara yönelik çalışmaların artarak sürmesini dileriz.

HAS-DER III. ÇOCUK VE MASAL SEMPOZYUMU

3. MASAL VE ÇOCUK SEMPOZYUMU'NA DÖRT BİLDİRİ SUNULDU

3. Masal ve Çocuk Sempozyumu'nda Bildiri Sunan Konuşmacılar Toplu Halde.

Derneğimiz dokuz yıldır geleneksel olarak düzenlediği "Çocuk ve Masal Şöleni" çerçevesinde organize edilen "3. Çocuk ve Masal Sempozyumu" nda sunulan bildirileri aşağıda veriyoruz. 11 Nisan 1996 tarihinde Atatürk

Kültür Merkezinde düzenlenen sempozyuma Fatih Erdoğan, Fergün Kırılı, Fatma Kükrek ve Güner Konedralı katılarak bildiri sunmuş, oturumu Has-Der Yönetim Kurulu üyesi Mustafa Serdengeçti yönetmişti.

Alt Tarafı Çocuk Kitabı

PORTRE

Fatih Erdoğan

1954 yılında İzmir'de doğup İstanbul'a geldi. Sırasıyla Kanarya İlkokulu, Kültür Koleji, Robert Kolej ve Boğaziçi Üniversitesi Makine Mühendisliği'ni bitirdi. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nde yüksek lisans öğrenimi yaptı. Halen aynı bölümde akademik çalışmalar yapıyor ve öğretim görevlisi olarak çalışıyor. Çocuk Yayınları Derneği'nin kurucu ve yöneticilerinden.

Türkiye'nin ilk "Çocukların Edebiyat Dergisi" olan Kırmızıfare'nin editörü, Acar ve Ozan'ın babası.

Kitapları:

- Pan ve Çiçeği, 1980
- Canım Sıkılıyor, 1982
- Bir Fil Masalı, 1983
- Kemancı Ayı Masalı, 1984
- Keçi ve Ben, 1985
- Yağmur Nasıl Yağar?, 1985
- Güneş Nereye Gitti?, 1986
- Fili Yuttu Bir Yılan 1985
- Beş Beyaz Benekli Baykuş Bana Bakıyor, 1985
- Pabucumun Bağını Çözdü, 1985
- Okula Geç Kaldım, 1985
- Dedem Bana Düdük Yaptı, 1986
- Geçiyordum Uğradım, 1986
- Ablam Bana Dil Çıkardı, 1987
- Sınıfta Kaldım Haberim Yok, 1987
- Beş Beyaz Benekli Baykuşun Dönüşü, 1988
- Kuşumu Kim Kışkırladı?, 1988

Fatih ERDOĞAN

Çocuk kitaplarına, özellikle okul öncesi çocuklarına yönelik kitaplar deyince aklımıza hemen bazı klişeler gelir. Pedagog, psikolog ya da herhangi bir sanat edebiyat dalında uzmanlaşmamış biri; hatta çocuk sahibi bir olmayan, komşusunun çocuğuyla yalnızca bir on dakika oynamış biri, okul öncesine yönelik çocuk kitaplarının nasıl olmaları gerektiği konusundaki görüşlerini sıralarken bu kişilerden yararlanır. Nedir bu klişeler? Yalnızca okul öncesi de değil, tüm çocuk kitapları alanı söz konusu olduğunda düşünülen tipik yanlış düşünce kalıpları nelerdir?

a) Çocuk Kitaplarında Edebiyat Olmaz

Çocuk kitaplarında amaç çocukları eğitmektir. Bunun için de vermek istediğimiz ders neyse onu vermek üzere kaleme sarılırız. Tabii bu durumda edebiyatçı olmamıza gerek olmadığına göre, herhangi birimiz oturup çocuklar için yazabiliriz. Yayınevi editörleri de çocuk kitapları dizilerindeki kitapları (ve yazarlarını) seçerken özenli olmak zorunda değildiler, çünkü ne de olsa "alt tarafı çocuk kitabı"dır basılacak olan.

Oysa, okuma zevki ve alışkanlığı çocuklukta edinilir. Sağlıklı düşünme sağlıklı okumaya paralel olarak gelişir. Sağlıklı okuma için de okuma eyleminin zevk verici olması gerekir. Tıpkı yemek yemek gibi. Berbat bir aşçıysanız çocuğunuza zeytinyağlı enginarı asla sevdiremezsiniz.

b) Çocuk Kitapları Resimli Olmalıdır...

Kim demiş? Tabii, henüz okumayı bilmeyen bir çocuğun kitaptan kendi başına yararlanması için resimler çok yararlı, ama çocuğunuza her akşam hiç resimsiz, ama metni onun yaşına uygun bir kitaptan masallar öyküler okuyun bakalım, "Hani bunun resmi?" diye itiraz edecek

mi. Amaç edebi bir zevk yaşatmaksa, öncelikli olarak metnin edebi olup olmadığı önemlidir. Resimler, çocuğun kendi başına kaldığında kitaptaki öyküyü hatırlayarak yeniden kendince "okuması" için gerekli. Ama edebiyat tadı olmayan bir metni istediğimiz biçimde resimleyin, çocuktaki kalıcılığı sınırlı olacaktır.

Piyasadaki cicili bicili resimli birçok kitabın metnini şöyle bir inceleyin. Türkçe yoksunluğunun resimlerle nasıl da gizlenmeye çalışıldığını hemen göreceksiniz.

c) Birinci Hamur Kağıda Basılan Kitaplar Kalitelidir..

Şimdi yayın hayatında "birinci hamur görgüstüzlüğü" adını vereceğimiz bir dönem yaşıyoruz. Berbat bir metin, bozuk bir Türkçe ve piyasa işi resimlerle, ama birinci hamur kağıda basılmış, Anne baba veya öğretmen kitapçıda durup okumaya zaman ayırmıyor her zaman. Kitap "kaliteli görünüyor" çünkü. İsterseniz gümüş sofra takımlarıyla servis yapın, açığı berbatsa mideniz bozulur. Çocuk kitabı da bir edebiyat ürünüdür. Dili, ifadesi bozuka isterseniz saten üzerine basın. (Zerdüz palan ursan...) Birinci hamur kağıt ya da kuşe saman kağıda göre kaliteli kategorisinde yer alıyor. Daha pürüzsüz olduğu için baskı daha net oluyor, beyaz olduğu için renkler daha parlak çıkıyor. Bu yüzden de renkli resimli kitapların bu kağıda basılması tercih edilmeli (Ama kuşe değil, kuşe çok parlak olduğundan, gözü rahatsız edici). Ama, üçüncü hamur kağıt da pekala birçok kitapta kullanılabilir. Hatta yazıyla kağıdın rengi arasında kontrast azalacağından okurken gözü daha az yorar.

d) Pedagoglar (Veya Öğretmenler) iyi çocuk kitabı yazar..

Pedagogluk veya öğretmenlik çocuklarla ilgili daha çok verinin elde edilebileceği mesleklerdir. Ama bu verileri elde etmiş olmak insanı ille de yazar yapmaz. (Nasıl çocuklara yazmak için ille de pedagog ya da öğretmen olmak gerekiyorsa). Kim için yazarsanız yazın, yazdığımız edebiyat olacaksa, bu biraz da yetenek işidir. Eğitim kitapları için yazarın akademik ünvanları anlamlı olabilir, ama bir öykü kitabının yazarının pedagoji eğitimi almış olması ya da emekli öğretmen olması o kitabın edebi kalitesi hakkında hiçbir ipucu vermez.

e) Çocuk Kitapları Suya Sabuna Dokunmaz...

Edebiyat her şeye dokunur. Başka bir deyişle, yazara dokunan bir şey kural olarak o yazarın edebiyatına dokunur. Kim için yazarsa yazsın. Ama çocukların yazdıklarını okumasını istiyorsa, hayatın çocuğun hayatına yansıyan ayrıntılarına girmek zorundadır. Yetişkinlerin hayatlarındaki iniş çıkışlar, işsizlik, kaza, evlilik ya da boşanma, kavga v.b. çocukları da etkiler, ama bizleri etkilediğinden farklı etkiler. İşte hayatın genelinin bu etkileri konu olarak işleyebilir yazar. Bu açıdan bakıldığında da konular sonsuza yakın zenginliktedir. Yani yalnızca okulun önünde simit satan ve okumak isteyip de okuyamayan çocuklarla yetinmek zorunda değil bir yazar.

f) Ödül Almış Kitaplar İyidir...

Keşke böyle bir yargıyı doğru kılacak kurumlaşmalar geliştirilmiş olsaydı. Henüz çocuk kitapları alanında saygın bir ödüllendirme yerleştirilemedi. Bu yüzden de gerek yurt içi, gerekse yurt dışı birçok ödül hala kişisel ilişkilerin ürünü olarak kotarıyor. Bir bakıyorsunuz gazetede "Filanca çocuk kitabının yazarı ya da çizeri filanca ülkede ödül aldı." Ne yarışmanın adını duymuşsunuz, ne de kendiyile ilgili haberi gazetelere veren sanatçıdan başka birinin Türkiye'den aynı yarışmaya katıldığını. İşte bütün bunların önüne geçecek kurumlaşmalar yerli yerine oturduğunda belki ödüller de saygınlık kazanacak. Bu noktaya gelene değin yapılması gereken şey kitabı ve çocuğu özel olarak ele almak. Yani aldığı ödül pek umursamaksızın kitabı inceleyerek ve kendi beğeninizin süzgecinden geçirerek çocuğa sunmak.

Özetle, bu tür kalıpların sayısı çoğaltılabilir. (Örneğin, çizgi-romanlar zararlıdır, televizyon kötüdür vb. Ve bunların tümü de tartışılabilir, ama özellikle okul öncesine yönelik yayıncılıkta eğitimin fazlaca ön plana çıkması birkaç sonuca yol açtı. Bunlardan biri, edebiyatçıların bu alanı terk ederek yerlerini pedagoj ve eğitimcilerle bırakması. Bunun faturasını ilerde daha da az okuyan çocuklarla hep birlikte ödeyeceğiz. İkinci sonuç, eğitim kitapları, ünite dergileri vb. dolayısıyla kıyıcı bir yuvaları ele geçirme kapaşmasının başlaması. Bunun faturası da çocuk yayıncıları alanın tümünden kirilenmesi olarak kesilecek.

Eğitim ticareti ile edebiyat/kültür yayıncılığı birbirinden farklı alanlardır. Birincinin ürünleri de, o ürünleri oluşturmada ve okura sunmadaki yöntem ve ilişki tarzları da ikincilerden farklıdır. Birbirine karıştırılmamalı.

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDEKİ ÇOCUK VE AİLE ARASINDAKİ İLİŞKİDE KİTABIN YERİ - ÖNEMİ

Öncelikle Halk Sanatları Derneği'ne bu bir dizi güzel etkinliği düzenlediği için eğitimciler adına teşekkür ederim.

Çocuklarda yaratıcılık özelliğinin önemi ve gelişiminin desteklenmesinin gerekliliği güntümüzde kabul edilmiş olgudur. Bu amaç ile düzenlenecek ortamda kitabın yeri

PORTRE

FERGÜN KIRLI

Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı Eğitim Danışmanı

1962 yılında Lefkoşa'da doğdu. 1984 yılında Hacettepe Üniversitesi "Çocuk Gelişimi ve Eğitim Bölümü"nden mezun oldu. 1985-88 yılları arasında Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri'nde yüksek lisans programını tamamlayarak "Okul Öncesi Eğitim Uzmanlığı" ünvanını aldı. 1988 yılından 1995 yılı başına kadar, Lefkoşa'da kendine ait özel bir anaokulda çalışmalarını sürdürdü. 1995 yılı Ocak ayında KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı'nda "Okul Öncesi Eğitim Danışmanlığı"na getirildi.

Evlü ve iki çocuk annesi olan Fergün Kırılı halen bu görevi yürütmektedir.

Fergün KIRLI

yadısnamaz. Özellikle Masal Kitapları yaratıcı çocuğun kuvvetli hayal gücü özelliğinin en önemli besinlerinden biridir. Yaratıcılığın tanımını yaparak bu ilişkinin önemini sizlerle paylaşmak istiyorum.

Charles Schaefer yaratıcı çocuğu şu özellikler doğrultusunda tanımlamaktadır.

- 1) Sürekli araştırma ve çevreyi keşfetme arzusunda olan,
- 2) Duyularını dışa yansıtabilen,
- 3) Aşırı meraklı sürekli soru sorma arzusunda olan maceralara atılmayı seven,
- 4) Hayal gücü kuvvetli olan,
- 5) Sezgisel düşünebilen,
- 6) Bağımsız kimseden etkilenmeden düşünebilen,
- 7) Kişisel görüşlerini belirten, değişik durumların çok fazla açıklamaya gereksinim duymadan içeriğini kavrayabilen,
- 8) Düşünce ayrılığı olan, sürekli değişiklik ve yenilik arama isteği olan,
- 9) Bir duyguyu, düşünceyi çok değişik şekillerde ifade etme kapasitesi olan,
- 10) Düşüncelerle oynayabilen, bir düşünce ile ilgili tüm olasılıkları değerlendiren çocuk yaratıcı çocuktur.

Yaratıcılığın kalıtsal bir özellik olduğunu söyleyen yaklaşımların yanı sıra çevre etmeninin belirleyici olduğunu savunan yaklaşımlarda vardır. Yaratıcı çocuğun bu özelliğinin açığa çıkması ve gelişiminin sağlanabilmesi için aile ve eğitimcilere büyük bir görev düşmektedir. Gerekli çevre düzenlemelerini yapmak, çocukların sorunlarına cevap bulacakları ve hayal güçlerini geliştirecek nitelikte materyaller sunmak yetişkinlerin görevidir. Düzenlenecek ortamda kitabın yeri ve önemi yukarıda yaratıcı çocuğun tanımında sayılan özelliklerin her birinde etkinliği ile kendiliğinden ortaya çıkmaktadır. Masal kitabı ise yaratıcılığın bir paylaşım aracı gibidir.

Öncelikle okul öncesi dönem çocuğunun ilgi ve özelliklerinden söz edelim. Bilindiği gibi 3-6 yaş dönemi oyun çağı olarak isimlendirilir. Bu dönem çocukları hareketli, meraklı, karıştırcı, sürekli sorular soran bir yapıya sahiptir ve yönlendirmeyi bekleyen bir enerji kaynağına benzerler. Bu dönemde kişilik özellikleri şekillenmeye başlar, cinsel kimliğini benimser, sosyalleşme süreci içinde kendi ailesine dolayısı ile toplumuna uygun alışkanlıklar ve davranışlar kazanır. Çocuğun yukarıda sözünü ettiğimiz hızlı gelişiminin sağlıklı bir şekilde olabilmesi için pek çok ihtiyaç açığa çıkmaktadır. Bunlar sevgi, eğitim ve meteryeldir. Metaryeller arasında kitabın önemi yadsınamaz.

Okul öncesi dönem kitaplarının çocukların yukarıda sözünü ettiğimiz özelliklerine uygun ve ihtiyaçlarına cevap verir nitelikte olması gerekmektedir. Okul öncesi kitaplar derken özellikle resimli kitaplardan söz etmekteyiz. Ayrıca bu döneme uygun kitaplar yaşlara ve niteliklere göre yine gruplara ayrılırlar. Bu ayrıntılara girmeden genel olarak okul öncesi kitapların özelliklerinden söz edelim. Bunlar, resimlerin metnin ayrılmaz parçası olduğu ve yazılara resimden az yer verilen kitaplardır. Konular; ciddiden komiğe, gerçekçiden hayal ürünü olana kadar değişebilir. Mutlaka bir tema içermelidir. Konunun en büyük özelliği hızla gelişen hareket unsuru içermesidir. Karakterler; çocuklar, yetişkinler, gerçek ve kişilik verilmiş hayvanlar, makineler ya da eşyalar olabilir. Üslup bakımından; yüksek sesle okunan bu hikayelerin basit ve kısa olması, kulağa hoş gelen ritmik bir havası olması gereklidir. Yeni sözcükler yaş ve kavram düzeyine uygun olmalıdır. Kitaplarda ses tekrarı içeren sözcükler, gramer yönünden düzgün cümleler bulunmalıdır. Resimlerde çocukların aradıkları

özellik, renkten çok resimlerin hikayeyi iyi yorumlamasıdır. Resim ait olduğu metnin yanında olmalıdır.

Güntümüz şartlarındaki hızlı ve yoğun iş temposu sonrasında kalan zamanın aile bireylerinin nasıl değerlendirdiği hepimiz tarafından bilinmektedir. Kalan zamanın büyük bir bölümü ertesi güne hazırlık yapmakla geçer. Bu koşuşturma içinde büyüyen çocukların anne-babaları ile neleri paylaştıkları konusunda karar vermek oldukça güç. Özellikle okul öncesi dönemde olan öz bakım becerileri tam anlamıyla gelişmemiş, okuma-yazma becerilerini kazanmamış çocukların gelişimsel ve eğitimsel ihtiyaçlarının karşılanması konusunda karar vermek zaman ayırmalarını gerektirmektedir. Ayrılacak zamanın amaca uygun olarak değerlendirilmesinde kullanılacak materyellerin en verimli olanı şüphesiz kitaptır.

Her gün çocuğa iki kitap okunması, okuma öncesinde ve sonrasında sohbet nitelikli konuşma yapılması çocuğun ve anne-babanın ihtiyaç duyduğu iletişime olanak sağlayacaktır. Okuma saatinde çocuğun ve anne-babanın kazanılacak şöbelerle sıralayabiliriz.

1) Duygusal kazançlar, okuma saatinde yaşanan fiziksel temas sevginin paylaşımına olanak sağlar, çocuk güven duyar, sorun veya şüpheleri varsa bunları aşar ve ruhsal olarak rahatlar.

2) İletişim açısından kazançlar; okunanlarla ilgili veya ilgisiz çocuğun çevresinde gözlemediği veya yaşadığı olayları anne-babasına aktarma yolunu ve yöntemini bulması bu paylaşım esnasında gerçekleşmektedir. Anne-babanın çocukları ile ilgili olumlu veya olumsuz izlenimlerinin ve yaşantılarının konuşulması ve gerekli girişimlerin yapılması okuma öncesi ve sonrasında yapılacak şöbelerde olanak bulabilir.

3) Eğitimsel açıdan kazançlar; kitapların seçimlerinin çocuğun ilgisi yönünde olması veya her kitabın içeriğinin çocuğun bilgi dağarcığına katkı sağlayacak bir şekilde çocuğa aktarılmasında okuma saati eşli bulunmaz bir olanaktır. Zevkli geçen bir okuma saati çoktadaki öğrenme isteğini bir o kadar daha körtükleyecek ve onu araştırmaya yönlendirecektir.

Çocuk yetiştirme sanatında yararlanılacak pek çok materyal ve etkinlik çeşidi olabilir ama okuma etkinliği kadar paylaşımın ve alınan hazzın bu derecede yüksek olduğu başka bir etkinliğin varlığına inanmıyorum.

ÇOCUK VE MASAL ŞÖLENİ'NİN DÜNÜ, BUGÜNÜ

Derneğimiz Çocuk ve Masal Şöleni'nin çocuklar ve ailelerin üzerindeki etkilerini araştırmak ve konu ile ilgili bir takım sonuçlara ulaşmak için bir dizi anket çalışması yapma kararı almıştır.

Bu nedenle bu konudaki ilk anketi Millî Eğitim ve Kültür Bakanlığı'nda görevli Fergün Kırılı ve Güner Konedralı ile Has-Der adına Fatma Kükreer arkadaşımız görevlendirilmiştir.

Yapılan görev bölümü sonunda Fatma Kükreer böyle bir çalışmaya neden gerek duyulduğunu, Güner Konedralı ise Anketin sonuçlarına ilişkin istatistikî analizler yaparak varılacak sonuçlar üzerinde yorumlarda bulunmuştur.

Her iki eğitimcinin söz konusu sempozyum metinleri aşağıda verilmiştir.

PORTRE

FATMA KÜKREER

İlkokul Öğretmeni

1958 yılında Baf'ta doğdu. İlk, Orta ve Lise eğitimini Lefkoşa'da tamamladı. 1983 yılında Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nden Pedagoji sertifikası aldı. 1990 yılında Açık Öğretim Fakültesi'nden öğretmenlik sertifikası aldı.

1987 yılından beridir ilkököl öğretmeni olarak çalışmaktadır.

Evlî ve bir çocuk annesi olan Fatma Kükreer HAS-DER Yönetim Kurulu üyesidir.

FATMA KÜKREER

Değerli Konuklar,

Bu akşam sizlere Halk Sanatları Derneği olarak masal yarışmalarına nasıl başladığımızı, nereden nereye geldiğimizi, derneğimizin şölene bakış açısını ortaya koymaya çalışacağız.

"Çocuklarla Masal Okuma Alışkanlığı ile Ailelerin Davranışları" konulu anketi hazırlamayı uygulamayı neden gerek gördüğümüze değinmek istiyorum.

Çocuklarda masal şölenlerindeki birlikteliğimiz bundan 9 yıl önce başladı. 1987 yılı derneğimizin 10. Kuruluş Yıldönümü idi. On yılını kutlama programlarını hazırlarken bir günü de çocuklara ayırmayı uygun gördük. Çocuklara yönelik bir etkinlikle onlara unutulmaya yüz tutan geleneklerimizi göstermeli ve yaşatmalıyız diye düşündük. Kendi halk masallarımızı onlarla beraber aramak, onları kendi masallarımızdan haberdar etmek amaçlarımız arasındaydı.

Teknolojinin gelişmesi ile günlük yaşantımızın bir parçası haline gelen görsel, işitsel araçların yok ettiği masal anlatma ve dinleme geleneğini çocuklarla tekrar yaşatmayı düşündük. Biryandan da çocukların bu etkinlikle hoşça vakit geçirmelerini kişiliklerinin gelişmesine olacak olumlu katkılarının değerlendirilerek "Çocuklararası Masal Anlatma" yarışmasını düzenlemeyi uygun gördük.

Çocukların dil gelişimi ve ifade becerilerini dikkate alarak ilkököl 1. ve 2. sınıf öğrencilerini bir kategoriye, 3. 4. ve 5. sınıfları başka bir kategoriye ayırıp masallarını dinlemeyi uygun gördük.

Jüri üyelerimizle yaptığımız toplantılar sonucu çocukları değerlendirirken anlatım zenginliği, jest ve mimiklerle süsleme, çocukların kendine özgü anlatımları yaratıcılıkları, kıstaslarımız olarak belirlendi.

İki yıl etkinliğimize 130'un üzerinde öğrenci katıldı. Bizler

Lefkoşa'da ön eleme yapmak durumunda kaldık. İlk finalimiz bu salonda yer aldı.

1988 yılında ve ondan sonraki yıllarda derneğimizin Yönetim Kurulu çocuklardan ve ailelerden gelen yoğun arzular üzerine "Çocuklararası Masal Anlatma Yarışması"nın yıllık çalışma programına koydu.

Dernek bünyesinde yer alan Çocuk Kulübümüz'de çalışan arkadaşlarımız bu konu üzerinde çalışmaya masalların, çocuk gelişimine eğitimine olan katkılarını irdelemeye başladı. Kendimizi bu konuda geliştirmek, çocuklara yönelik yeni etkinliklerle onlarla beraber olmak, çocuklararası Masal Anlatma Yarışması'nı çölene dönüştürmek bizim için kaçınılmaz oldu.

Adanın tüm bölgelerinden çocukların etkinliklerimizde katılımları sürekli artıyordu. 3. yıla geldiğimizde Güzelyurt ve Mağusa'daki çocuklarımızın ön eleme için Lefkoşa'ya gelmeleri yerine, onlara daha kolay ulaşmak için Güzelyurt'ta Güzelyurt Sanat Derneği ve Mağusa'da da Kıbrıs Sanat Derneği ile işbirliği içine girdik. Ön elemeler 3 bölgede yapılmaya başlandı. Artık 3 bölgeden seçilen finalistler Lefkoşa'da final gününde yarışmaya başladılar.

Deniz Kitapevi sahibi Sayın Turgay Deniz'in etkinliklerimizi finanse etmeye başlaması yine bu yıla rastladı. Maddi sorunlarımızı çözmeye bizlere büyük rahatlık sağladı.

Masal Anlatma Yarışması kısa bir süre sonra ön elemeleri, final günü resim yapma etkinliği, çocuk etkinlikleri gecesi, çocuk ve masal sempozyumu, konuk çocuk kitapları yazarlarının aramızda katılmasıyla "Çocuk ve Masal Şöleni"ne" dönüştü. Şölenimizde "Masal Anlatma Yarışması" önemli bir yer tutuyor görünüyorsa da, çocuklara yönelik şölen düzenlememizin çıkış noktası her ne kadar Masal Anlatma Yarışması olsa da, amacımız çocukları yarıştırmak değildir.

Yarışma bizim için sadece bir araçtır. Yıllardır masal anlatma günlerinin okullararası veya bölgelerarası bir yarışa dönüşmemesi için büyük özen gösterdik. Bunun yanında belirli bir dönem yarışmaların çocuklar üzerindeki olumsuz etkilerini de göz önünde bulundurarak masal anlatma yarışmasında 1. 2. ve 3. sıralaması yapma yerine "en başarılı 5 masalçıyı" seçtik. Fakat yine yoğun tartışmalar neticesinde yaptığımız için özünde yine bir yarışma olduğundan hareketle pamağımızın arkasına saklanmama düşüncesi bizde hakim oldu.

Şunu net bir şekilde söylemeliyiz ki, amacımız çocukların düş gücünü geliştirmek, belleklerinin gelişimine ve geleceğe dönük olumlu yargılar oluşturmalarına katkıda bulunmak, iyi insanlık ilişkilerinin gelişmesine zemin hazırlayan masalların, eğitsel açıdan önemini vurgulayıp, çocuklarımızı Masal Anlatma, Dinleme ve Okumaya teşvik etmek, kendi kültürüne ve yabancı kültürlerle daha bilinçli bakış açısı kazanmalarına

yardımcı olmaktır.

Şölenimizde masallarını topluluk karşısında anlatan çocukların sosyal gelişmelerine yardımcı olmak, kendilerine olan özgüvenlerinin gelişmesine katkıda bulunmak, sahnede yalnız olan çocuğun kendi kendine yardım etmesini öğrenmesine zemin hazırlamak, onlara topluluklara hitap etmek gibi zor bir olayı başarmanın hazzını yaşatmak diğer amaçlarımızdandır. Günümüzde eğitim aracı olarak kullanılan masalların çocuk eğitimine ve gelişmesine olan katkıları üzerinde çok daha fazla konuşulabilir. Bizler bu aşamayı bu konuya diğer konuşmacı arkadaşlarımız bildirilerinde yer vereceğimizi işin kısaca değinmek istedik.

Şölenimizde bir gün de Resim Yapma Etkinliğine ayrılmıştır. Bu etkinliğe şölenimizde yer vermemizin amacı çocuklara hiçbir engelleme olmaksızın iç dünyalarını, kişiliklerini yansıtabacak resim yapma ortamı hazırlamaktır. Yıllardır Sarayönü'nde yer alan etkinliğimizde, hazırladığımız büyük ebatlardaki kumaşların çevresine yerleşen çocuklar, duyu ve düşüncelerini yansıtırken bir anlamda onlara birlikte iş yapmanın bir ürün ortaya çıkarmanın ve bu ürünü beraber sergilemenin mutluluğunu yaşatmaktadır.

Resim yapma etkinliğine başladığımız ilk yılda, etkinliğimize katılan çocukların yaptıkları resimlerden bazılarının UNICEF yetkilileri tarafından geliri yardıma muhtaç çocukların yararına kartpostal olarak basılmak amacıyla alınması bizler için gurur kaynağı olmuştur.

Halk Dansları, Çocuk Şarkıları, HAS-DER Çocuk Kulübü Tiyatro Kolu'nun gösterileri ile süslenen çocuk etkinliği geçesinde, çocuklara uzun bir çalışma dönemi sonunda emeklerini sunma olanağı sağladık. Onlara hem bireysel hem de dahil oldukları grupla kitlesel olarak iş yapmanın hazzını yaşattık.

Çocuklar için düzenlediğimiz bu çölede anne babalara, eğitimcilere, çocukların eğitimleri ve gelişmeleri hakkında bilimsel bilgi vermek onları çocuk eğitimi ve gelişimi alanında söz sahibi olan değerli konuşmacılarımızın görüşlerinden yararlandırmak, ailelere ve eğitimcilere bu konuda tartışma, konuşma olanağı sağlamak diğer bir hedefimizdir. Bu amaçla 3 yıldan beridir Çocuk ve Masal Sempozyumu düzenlemekteyiz.

Şölenimizde 2 yıldan beridir konuk olarak Çocuk Kitapları yazarlarını davet etmekteyiz. İlk konuşumuz Çocuk ve Gençlik Kitapları Yazarı ve İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü Öğretim Görevlisi Sn. Fatih Erdoğan olmuştur. Değerli yazarları konuk ederken düşüncemiz onları çocuklarla tanıştırmaktır. Çocuklarla kaynaşmalarına, sohbet etmelerine olanak sağlamaktır. Okuduğu kitabın yazarını tanıyan, onunla konuşan çocuk kitaba karşı daha fazla yakınlık duyacak, okuma isteği artacaktır. Bundan dolayı adımıza gelen yazarları

Halkbilimi 20

sadece şölenimize katılan çocuklarla değil, Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı'nın katkıları ile okul etkinliklerine de götürerek daha çok çocukla kaynaştırmaya çalışıyoruz.

Gelen konuk yazarlarımızın görüşleri masallar çocuk kitapları hakkındaki düşünceleri bizlerin de ufuklarını açmakta bize evrensel bir yol çizmektedir.

Ülkemizde büyük bir oranda yerel masallarımızın derlenmiş olmaması derlenenlerin ise nasıl sunulacağı, süzgeçten nasıl geçirileceği konusunda onların görüşlerinden yararlanmak istiyoruz. Tabii ki olacak olan onların bize neyi nasıl yapacağımızı öğretmesi değil, ama kendi yolumuzun kendi şartlarımızda bulabilmek için onların bilgi birikimlerinden yararlanmak istiyoruz.

Şölenimizde indirimli çocuk kitapları satışları gerçekleştirilerek çocuklarımızın kitaba daha ucuz şekilde ulaşmaları, daha çok kitap sahibi olmaları sağlanırken, çocukların kitap okuması teşvik edilmektedir.

9 yıldır çocuklarla beraber, şölenimizde yer alan etkinliklere her yıl 1000'e yakın çocuk katılmaktadır. Bizim için çok sevindirici olan bu büyük katılım bizlere beraberinde sorumlulukları da yüklemektedir.

Şölenimizde yer alan tüm etkinliklerle çocuklar öğretmenlerin ve ailelerinin teşvihi ile katılmaktadırlar. Ama şölene katılan çocuklar okulları adına öğretmenleri ile beraber değil aileleri ile birlikte gelmektedirler.

Bizler genellikle çocuklar ve aileleri ile birlikteyiz. Çocuk eğitiminde ailenin çok önemli rolünü düşünerek, şölenimizde yıllardır anne ve babalara ayrıca çocuklara mesajlar vermeye çalışıyoruz.

Örneğin kitap okuma alışkanlığı çocuklarımızı okullarında veriliyorsa da bunun devamlılığını, gelişmesini sağlayacak olan anneler babalardır. Bizler şölenimizde çocuklarımızı bol bol okuyun derken, ailelerine de çocukları kitapçıya götürmelerini, onlarla kitap konusunda konuşmalarını, çocuklara masal anlatmalarını, onların masal anlatmasını istemelerini, çocuklarını dinlemelerini istiyoruz.

Yıllardır Çocuk ve Masal şöleni konusunda yer aldığımız BRTK programlarında, basında ve etkinliklerimizde ailelerimize çocuklarını masal kitabı almayı orlarsa bildikleri bir masalı boş bir deftere yazmalarını, resimlendirmelerini, çocuklara masal kitabı kazandırmalarını söyledik.

Yine çocuklarla olan sohbetlerimizde, onlara birbirlerine yeni yıl, bayram, doğum günü gibi nedenlerle hediye alırken bu hediyeler arasında kitap da olması gerektiğini söyledik.

Günümüzde çocukların birbirlerine severek aldıkları hediyeler kırtasiye veya oyuncak olmaktadır. Geçmiş yıllarda var olan kitap hediyeye etme alışkanlığı günümüzde artık yok. Bu alışkanlığın yeniden canlandırılmasını istedik. Kütüphanelere, kitapçılara gitme alışkanlığı kazandırmak hedefimiz arasındadır.

8 yıl geride bırakıp 9. yıla girenken mesajlarımızın nereye kadar yerine ulaştığını görmek istedik. Bu nedenle Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı'na müracaat ederek bu konuda bir anket hazırlanması için bakanlığımızdan yardım istedik.

M.E.K.B. okul öncesi eğitim danışmanı Fergün Kırlı ve eğitimci Güner Konderalı ve HAS-DER'den Fatma Kükrek'in katılımı ile bir dizi toplantılar yaptık. "Çocuklarda Masal Okuma Alışkanlığı ile Ailelerin Davranışları Arasındaki İlişki" konulu anketi hazırladık. Biz Eğitim Bakanlığımızın izniyle anketi kullanımda uyguladık. Güner Konedralı arkadaşımızla anketin sonuçlarını değerlendirdik ve öneriler hazırladık.

Anket çalışması bizim bu konudaki ilk çalışmamızdır. Bunun bir pilot çalışma olarak kabul edilmesini istiyoruz. Anketimizi merkezi olarak yerleşim birimleri ile merkezi yerleşim birimi olmayan ve merkezlerin varoluşu olmayan yerleşim birimlerinden yer alan 5 ilkokul ve Lefkoşa'nın çeşitli ilkokullarından gelen öğrencilerin oluşturduğu HAS-DER Çocuk Kulübü üyesi çocuklarla çalışma sonucu neticelendirdik.

Ankete katılacak çocukların seçiminde, masal çağını yaşayan ilkokul 1. 2. ve 3. sınıf öğrencilerine uygulanmasına özen gösterilmiştir.

Çalışma için seçilen örneklem grup tesadüfi yollarla belirlenmiştir.

Anket 176'sı kız 170 erkek olmak üzere 346 öğrenciye uygulanmıştır. Anket sonuçlarını ve önerilerimizi sizlere Güner Konedralı arkadaşımız sunacaktır.

Biz bu çalışmanın bir başlangıç olarak kabul edilmesini diliyoruz. Amacımız gelecek yıllarda çocuk eğitimini daha başka boyutlarda ele alıp geniş kapsamlı anket çalışmaları yapıp, sonuçları yayınlayarak toplumumuzun gündemine getirmek ve halkımızı bilgilendirmektir.

Diğer bir dileğimiz de düşünen, anlayan, yorumlayan üreten toplum haline gelmemiz için geleceğimiz olan çocuklarımızı şölenimizde daha güzel daha yararlı etkinlikler düzenlemektir.

Tüm iyi niyetimizle karşın şölenimizin özellikle Masal Anlatma Yarışması bölümünde negatif durumlar ortaya çıkıyor olabilir. Yapabildiğimiz kadarı ile daha iyiyi daha güzeli yakalamaya çalışmaktayız. Bundan sonraki yıllarda var olan birikimimiz ve bu konuya duyarlı kişilerin, yani sizlerin önerileri ile daha iyi daha güzel yapacağımıza inanıyoruz.

Has-Der 3. Masal ve Çocuk Sempozyumu Bildirileri...

ÇOCUKLARDA MASAL OKUMA ALİŞKANLIĞI İLE AİLENİN DAVRANIŞLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

"Çocukluk dönemi, yaşamın gökkuşağı ise, bu gökkuşağının en güzel renkleri masallardır." Evet; sanırım masal ve çocuk arasındaki bağları birtanımınla anlatmak gerekirse böyle bir benzetme yapmak hatalı olmaz.

İnsanları diğer canlılardan ayıran en belirgin özelliklerden biri olan hayal kurma, masallarla küçük yaşlardan başlayıp

Güner KONEDRALI

PORTRE

Güner KONEDRALI

*Türkçe'nin Öğretimi ve Eğitimi Anabilim Dalı
Uzmanı*

Güner Konedralı 1968 yılında Lefkoşa'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini, halen ikamet etmekte olduğu Gönendere'de, lise öğrenimini ise Lefkoşa Türk Lisesi'nde tamamladı.

Yüksek öğrenimini Türk Öğretmen Koleji'nde (şimdiki Atatürk Öğretmen Koleji) tamamladıktan sonra, 1990-1992 yılları arasında yedek subay celbi olarak askerlik görevini yaptı.

1992 yılında Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü "Türkçe'nin Öğretimi ve Eğitimi" anabilim dalı yüksek lisans giriş sınavlarında başarılı oldu. Yüksek lisans öğrenimini 1994 yılında başarı ile tamamladıktan sonra yurda dönerek Atatürk Öğretmen Koleji'nde alanı ile ilgili derslerde öğretim elemanlığı yaptı.

Halen aynı kurumda öğretim elemanı olarak görevine devam eden Konedralı, yüksek lisans öğrenimi gördüğü "Türkçe'nin Öğretimi ve Eğitimi" anabilim dalında doktoraasını sürdürmektedir.

ölüme dek sürer. Bu ayırtıcı özellik, insanların bilinçaltı savunma mekanizmaları ile sağlıklı bir yaşam sürmelerine de yardımcı olur. Yani, üstesinden gelinemeyen günlük sorunların insanlar tarafından dondurulması ve zamanı geldiğinde çözülmesi hayal kurma özelliği ile ilgilidir. Geleceğin getireceği olası zorluklara insanların kendilerini hazırlamaları ve geleceği önceden bilinçlendirme uğraşları -ki buna teknoloji de dahildir - hayal kurma ve hayal gücünü kullanabilme özelliğiyle ilgilidir. Çocukluk yıllarında dinlenme ve bilinçaltının ortaya çıkmasını sağlayan masalların, hala zihinlerde belli bir konumda olmasını da bu bağlamda incelemeli ve özerinde önemle durmalıyız. Masalların çocuklarda bıraktığı izler bakımından diğer çocuk edebiyatı türlerinden (öykü, tiyatro, roman, anı vb) daha ilgili çekici olması da buna bağlanabilir.

ÖYLEYSE MASAL NEDİR?

Bir çok tanımı yanında genel olarak masalın şöyle bir tanımı yapılabilir: Genellikle olağanüstü kişilere, olaylara, serüvenlere yer veren ve ağızdan ağıza, kuşaktan kuşağa anlatılarak geçen; yani bir kültür taşıyıcısı durumunda olan hayal ürünü öykülere masal denir. Masal; Arapça kökenli bir isim olan "mesel" sözcüğünün bozulmuş şekli ile söylenmesinden doğmuştur. Örneklendirme, bir benzerini anlatma, misal söyleme, örnek verme, anlatılandan pay çıkarma gibi birçok anlamı olan masal; Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde matal, misal, metel, nağil gibi değişik biçimlerde söylenmektedir. Masalın öz Türkçe karşılığı ise ÖTKÜNÇ'tür. Uygurca'da "öd" öğüt anlamında "örkünç" de öğüt verici öykü anlamına gelmektedir.

Masal yanında, bir de sık sık onunla birlikte anılan

"masalımsı eserler" vardır. Bunlar da tıpkı masallar gibi olağanüstü kişi, olay ve yerlerde geçmektedir. Çocukların, en az masallar kadar ilgi duydukları bir türleri bizler fabl, destan ve efsane diye isimlendirmektediriz.

Masalların nerede, nasıl ve ne zaman doğdukları tam olarak bilinmemekle birlikte, eski Çin ve Hind'de var olduğunu; Babil ve Asurlular'da, Fenikeliler ve İbraniler'de, Mısır ve Eski Türkler'de de olduğu görülmüştür. En eski ve en güzel masalların doğuda "Binbir Gece Masalları" diye geçen masal grubunda toplandığı, birçok sözlü edebiyat araştırmacısı tarafından saptanmıştır.

Türk masalları üzerinde en eski yazılı bilgileri XIII. yüzyılın büyük şairi Mevlana Celaleddin'in eserlerinde görmek mümkündür. Mevlana'nın fikirlerini iyi açıklamak için kullandığı hayvan öyküleri ve efsaneler, ilk yazılı masal örnekleri olarak kabul edilebilir.

En eski ve en güzel Şark Masalları'ndan "Binbir Gece Masalları", çocukların ilgiyle okuyup dinlediği birçok bilinen masala da kaynak olmuştur. Bu masalların ilk Türkçe çevirisini ise 1429'da Abdî "Cemasabname" adlı eseri ile vermiştir. Bu eseri bugünkü, "Ali Baba ve Kırk Haramiler", "Alaaddin'in Sihirli Lambası", "Denizci Sinbad" gibi birçok klasik çocuk eserlerinin de temeli olmuştur.

Keloğlan Masalları, Dedekorkut Masalları gibi bugünlere dek gelen birçok güzel ve klasik eser, eğitimciler tarafından çocuklara uygun hale getirilmiş; hatta bunlardan bazıları ders kitapları içinde de yer almıştır. (III. Sınıf Türkçe Ders Kitabı'nda 7, IV. Sınıf Türkçe Ders Kitabı'nda 6 ve V. Sınıf Türkçe Ders Kitabı'nda ise 3 tane masal ve masal özelliği taşıyan okuma parçası vardır.) "1 " Söz konusu çalışmaların kalitesi ve çocukların eğitimine olan olumlu katkıları batılı eğitimciler tarafından da görülmüş ve desteklenmiştir. Örneğin, yabancı bir eserden bir eğitimciye ait şu sözler, Türk Kültürü ve Türk Masalların Batılılarca ne kadar çok beğenildiğini simgeleyen en güzel alıntılardır. "2 "

"Türk çocuklarının hakları olan en güzel masal ve öykü dinleme zevkini yeterince tadamadıkları inancındayım. Yabancı kültürlerin öykülerini kendi kültürlerindeki öykülerden daha fazla bilmektedirler. Örneğin, Kırat ile maceradan maceraya koşan Köröğlü Türk kültüründe bir Robin Hood iken, çocuklar batı kültürüne mal olmuş Robin Hood'u daha çok öğrenmektedirler."

Bu bağlamda masal hakkında şöyle bir sonuca varmak da mümkün olabilir: Masal kahramanları kim olursa olsun masal nerede ve ne zaman geçerse geçsin masalın vermek istediği mesaj evrenseldir. Bu özelliği ile masallar, dünyanın çeşitli

toplulukları tarafından şekillendirilerek yeniden anlatılabilir, masalın biçimibilimini inceleyen V. Propp bu konu ile ilgili olarak şöyle demiştir: "Masalarda kahramanlarla ilgili nitelikler motif olarak değerlendirildiği gibi, kahramanlarla ilgili nicelikler, davranışlar ve objeler de motif olarak kullanılabilir. Yani istenilen bir hareket ya da nitelik, istenilen herhangi bir kahramana mal edilebilir. Böylelikle masalın aktarıcısı, kahramanlar ve yerler aktarıcıdan aktarıcıya değişir. Ama masalın vermek istediği mesaj hiçbir zaman değişmez."

Çocuğun öğrenim süreci göz önüne alındığında; önceleri okul öncesi dönemde öğretmeninden ve kasetlerden dinlediği masallar; ilkököl döneminde karşısına masal kitapları ve Türkçe ders kitapları içindeki parçalarla çıkmaktadır.

İlkokul döneminde hangi yaşta ki çocuğun hangi tür kitabı tercih ettiği konusunda yapılmış bir araştırmadan masal kitapları ve diğer kitaplarla ilgili şu saptamalar elde edilmiştir. "3 "

6-7 YAŞ: %96 Kısa, bol resimli konuları, hayvanları, devler, ve periler olan masallar

% 4 Diğerleri

9-10 YAŞ: %87 Genel olarak tüm masallar

% 13 Diğerleri

12-13 YAŞ: %37 Ev hayatına ait çalışmalarla ilgili masallar

% 15 Okul hayatına ait çalışmalarla ilgili masallar

% 48 Diğerleri

Görüldüğü gibi ilkököl çağı içinde masal kitapları her yaş grubundaki çocuğun çeşitli oranlarda da olsa ilgisini çekmektedir.

Durum, ülkemizde de bundan farklı değildir. Çocukların ilgi ve ihtiyaçlarını yukarıda belirtildiği gibi saptamamıza rağmen, onlara ülkemiz eğitim şartlarında sunduğumuz olanaklar tartışılabilir boyuttadır. Az sonra sizlere sonuçlarını açıklayacağım araştırma ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki "Çocuk ve Masal" ilişkisine küçük çapta da olsa tartışılacak yeni bir boyut kazandıracağımıza inanıyorum.

Çocukların ve aile bireylerinin masal ve masal okuma alışkanlığına karşı çeşitli boyutlarda tutumlarının saptanmaya çalışıldığı söz konusu araştırmamın alt amaçları şu şekilde sıralanabilir:

- 1- Çocuğun üyesi olduğu aile ve okul içindeki rolü;
- 2- Çocuğun özel günlerde hediye seçimi ve hediye beklentilerine karşı olan tutumu;
- 3- Çocuğun kitapçı ve kütüphanelerle olan ilişkisi;
- 4- Çocuğun genelde kitaplara, özelde ise masal kitaplarına karşı tutumu;

5- Çocuğun masal ve çizgi film arasındaki tercih durumu.

Araştırma için örneklem grubumuzu çeşitli sosyo-ekonomik çevrelerden seçtiğimiz elemanlarla zenginleştirmek istedik. Bu amaçla, merkezi ve merkezi olmayan yerleşim birimlerinden 5 ilkokul ile HAS-DER çocuk kulübünden 176'sı kız ve 170'i erkek olmak üzere toplam 346 öğrenci ile çalıştık. 4 Araştırma örneklem grubumuz "masal çağı" denen dönemi yaşayan I., II., ve III. sınıf öğrencileri ile sınırlandırılmıştır.

Pilot çalışma olarak nitelendirebileceğimiz bu araştırmada veriler, 25 sorudan oluşan "Çocuklarda Masal Okuma Alışkanlığı ile Ailenin Davranışları Arasındaki İlişki" konulu anket ile elde edilmiştir. Veriler değerlendirdiğimiz zaman, bunların sınıflarla, cinsiyetle ve devam ettiği okulun merkezi yerleşim birimlerinde olup olmama durumuna göre farklılık gösterdiğini saptadık. Bulguları uzun uzun yorumlamak mümkün; ancak zaman darlığı nedeniyle saptanan bulguları yüzyüze ve kısa sonuçlarla açıklayacağız.

Araştırmada elde edilen veriler istatistiksel yönden değerlendirdiğimiz zaman şu bulgulara varmış olduk:

* Merkezi yerleşim birimindeki (MYB) ilkokullara devam eden çocukların % 89.2'sinin yalnızca bir kardeşi olurken, merkezi olmayan yerleşim birimindeki (MOYB) ilkokullara devam eden çocukların %77.6'sının en az iki kardeşi vardır.

Bu da MOYB'deki ilkokullara devam eden çocukların kalabalık bir aile yaşantısı sürdürdüklerini göstermektedir. Günümüzün ekonomik şartları göz önüne alındığında bu çocukların eğitim yönünden avantajları ve dezavantajları tartışılır durumdadır.

* MOYB'deki ilkokullara devam eden öğrencilerin annelerinden ev hanımı olanların oranı %84.6 olurken; bu oran MYB ilkokullarına devam eden öğrencilerin anneleri için yalnızca % 14.8'dir.

Yani merkezi yerleşim birimlerinde genel olarak hem anne hem de baba gündüzün çalışmakta bu yüzden çocuğu ile yalnızca geceyi ilgilenme fırsatı bulmaktadır. Bu da bizlere, günümüz ekonomik şartlarının zamanla aile-çocuk ilişkisine olumsuz katkılarda bulunduğunu göstermektedir.

* MYB ilkokullarına devam eden öğrencilerin %64.8'nin yalnızca kendine ait bir çalışma odası olurken, bu oran MOYB ilkokul öğrencileri için yalnızca % 16.4'tür. Bu öğrencilerin %54.4'ü ise odalarını en az bir kardeşleriyle paylaşmaktadırlar.

Bu durumda MYB'ndeki ilkokullara devam eden öğrencilerin çoğu çalışma ortamı bakımından tek başlarına bir odaya sahip olmanın avantajlarını yakalamış durumdadırlar denebilir.

* MYB ve MOYB'deki öğrencilerin evlerindeki odalarında kendilerine ait bir kütüphanenin olma oranı da oldukça düşük düzeydedir. Bu oran MYB'deki çocukların odalarında %13.9 iken, MOYB'deki çocukların odaları için yalnızca %8.1'dir.

Saptanan bu oranlar, hem MYB'deki hem de MOYB'ndeki çocukların ders kitapları dışında pek fazla kitaba sahip olmadıklarını göstermektedir denebilir.

* Doğum günü/yılbaşı ve benzeri günlerde MYB'deki kız öğrencilere alınan hediyeler en çok %48.9 oranında kıyafet ve %44.3 oranında oyuncaklar olurken, bu oran erkek öğrenciler için %56.7 ile oyuncak ve %37.2 ile kıyafetler olmaktadır.

MOYB'deki kız öğrencilere alınan hediyeler ise %70.4 ile kıyafetler olurken; erkek öğrencilere alınan hediyeler ise %94.6 oranında oyuncaklar olmaktadır.

Elde edilen bu sonuçlar, hem MYB'de hem de MOYB'deki çocuklara alınan hediyelerde tercihlerin, kitap yönünde olmadığını hediye alırken kitap seçeneğini %16.4 oranında seçmekte; en çok seçtikleri hediye türü olarak %80.4 oranı ile oyuncaklar olmaktadır.

* MYB'deki ailelerin %63.7'si çocuklarını kitapçılara götürürken, MOYB'deki ailelerin yalnızca %17.6'sı çocuklarını kitapçılara götürmektedir.

Küçük yaşlarda ailesiyle birlikte kitapçılara gitme alışkanlığı kazanamayan çocukların, büyüdükleri zaman kitapçılara gidip kitap alacaklarına uzak bir olasılık olarak bakmaktayım. Tabii buna kitap fiyatlarının astronomik hızla artması da etki etmekte, çocuklarda bu alışkanlığın daha gelişmeden körelmesine neden olmaktadır.

* MYB'de aileleri ile birlikte kitapçılara giden öğrencilerin %96.4'ü kendi istedikleri kitapları seçerken, MOYB'deki bu konumdaki öğrencilerin %90.2'sine kitapları kitapçı vermektedir.

Öğrencilerin kendi ilgi ve istekleri doğrultusunda kitapları seçmeleri kadar güzel bir şey olamaz. Ancak seçilen kitapların çocuğun yaşına ve düzeyine uygun olması gerekir. Bu konuda da kitapçıların bilinçli birer rehber olması kaçınılmaz bir gerekliliktir.

* MYB'deki ve MOYB'deki çocukların kütüphaneye gitme oranları da en az kitapçılara gitme oranı kadar düşük saptanmıştır. Bu oran MYB'deki çocukların için yalnızca %10.4 iken MOYB'deki çocukları için %4.8 oranındadır.

Kitapçılara ve kütüphaneye gitme oranlarının oldukça düşük olduğu bir ortamda okuma alışkanlığı çocuklara aşılamak da güç olur. Bu nedenle ekonomik şartlar göz önüne alınarak hiç olmazsa kütüphaneye gitme ve kitap okuma konusunda çocuklara biz öğretmenler ve aile büyükleri

öncülük etmeli; bunu, onlara bir alışkanlık haline getirmeliyiz.

* MYB'deki ilkokullara devam eden öğrencilerin %77.5'i etrafında en çok anne ve babasını kitap okurken görmek, buna karşılık MOYB'deki öğrencilerin %70.2'si etrafında en çok kitap okurken öğretmenlerini gördüklerini belirtmişlerdir.

Bu durumda, "çocukları kitap okumaya teşvik edecek olanların başında anne, baba ve öğretmeni gelmektedir" sonucu ortaya çıkar. Çünkü çocukların yaşadığı bu yıllar, hepimizin de bildiği gibi, onun kendine model arama yılları olarak bilinir. Bu dönemde kitap okuma alışkanlığının çocuklarda gelişebilmesi için anne-baba ve öğretmenler olarak bizlere çok önemli görevler düşmektedir.

* Araştırmamızın belki de en önemli sorularından birisi "En çok hangi tür kitapları okumayı seversiniz?" sorusudur. Bu soruya verilen yanıtlar araştırmamızın genel sonucunu destekler niteliktedir.

MYB'deki ilkokullara devam eden öğrencilerin %98.6'sı ile MOYB'deki ilkokullara devam eden öğrencilerin %94.8'i bu soruya "Masal Kitabı" seçeceğini işaretleyerek yanıt vermişlerdir.

Gerek konuları, gerek acıklığı ve gerekse çocuk ruhunu oksayıcı üslubuyla masallar bu dönem çocukların vazgeçilmez arkadaşlıklarıdır. Eğitimi-yazar Sn. Ferhan Oğuzkan'ın da belirttiği gibi "Bu dönem masal çağıdır. Onlara masal verilirse bile, çocuklar masallarda aradıkları olağanüstülükleri ve hayal ürünlerini oynadıkları oyunlarda kendileri yaratırlar" demiştir.

Bu konuda, ailelerdeki büyükler de bu ihtiyacı görüp hissetmiş olacaklar ki; MYB'deki çocukların büyüklerinden %90.9'u hem kitap olarak onlara masal kitabı önermekte hem de onlara masal anlatmaktadır. Yine aynı oranda MOYB'deki aileler de bu konuya önem verip çocuklarına hem masal kitabı okumalarını önermekte, hem de onlara vakit buldukça masal anlatmaktadır.

Bu dönemde çocuklara anlatılacak olan masalların iyi seçilmesi gerekmektedir. Bu konuda, onlara Halk Edebiyatı'ndan rastgele seçilen masallar yerine, "eğitsel masal" dediğimiz türde masallar anlamlıdır. Bu tür masallar, çoğunlukla dinlediği zaman olumsuz şekilde psikolojik yönde etkilenmeyeceği masallardır. Bu masallar dev, gulyabani, cadı gibi korkunç karakter ve tipler içermezler. Bu şekilde anlatılacak masallarla çocuğun ruhu okşanmış ve en güzel insanlık ilişkilerine zemin hazırlanmış olur.

* Çocukların ilgi duydukları masallar da en az onlara anlatılanlar kadar önemlidir. MYB'deki çocukların %90.6'sı en çok Arslan Kral, Casper, Ninja Kaplumbağalar ve 101 Dalmaçyalı gibi sinema ve TV'nin günümüzdeki çizgi film ve çocuk filmi kahramanlarının maceralarını bir masal havasında anlatılan kitapları sevmektedirler. Aynı oranda duymak istedikleri masal konularının da bu kitaplarda olmasını arzulamaktadırlar.

MOYB'de ise durum daha farklıdır. Bu bölgelerde klasik diyebileceğimiz masallar ön plandadır. Bu bölgelerdeki çocukların %89.5'inin tercihleri Pamuk Prenses, Keloğlan, Külkedisi gibi masal kitaplarıdır. Aynı şekilde duymak istedikleri masallar da bu kitaplardandır.

Şehir hayatının verdiği avantajları kullanan MYB'deki çocuklar gerek basılı yayınlardan, gerekse sinemalardan gördüğü çizgi film ve çocuk filmi kahramanlarını klasik masallara göre daha fazla benimsemektedirler. Bu durumda akla hemen şu soru gelebilir. "Acaba bunlar ne derece eğitseldirler?" Bu haklı soru karşısında şu kısa ve öz öneri yapılabilir: Söz konusu eserlerin niteliklerine ilişkin belirlemeleri eğitimciler ve uzmanlar da onaylamalıdır.

* "Masalları kasetten dinlemeyi mi yoksa birinin canlı olarak anlatılmasını mı tercih edersiniz?" sorusuna verilen yanıtlar MYB ve MOYB'dekilere göre aynı özelliği göstermektedir. Buna karşılık verilen yanıtlarda sınıflara ve cinsiyete göre farklılıklar olmuştur. I. sınıftaki erkek öğrenciler ile II. sınıfın erkek öğrencilerinin %90.6'sı masalları kasetten dinlemeyi tercih ederken; II. sınıf kız öğrenciler ile III. sınıf öğrencilerinin %87.3'ü masalları birinden canlı olarak dinlemeyi tercih etmektedirler.

Bu durum çocukların giderek gelişen fiziksel tutumunu belirlemektedir. Öyleyse onlara masal anlatırken, onların ilgi ve isteklerini gözönünde bulundurmanın yararı olacaktır.

Anket sorularının bir başkasında ise, öğrencilerden, okul dışı zamanlarda büyük ölçüde kapsadığı bilinen TV'deki çizgi filmlerin izlenmesi ile masal dinleme arasında tercih yapmaları istenmiştir.

Öğrencilerin tamamına yakın bir bölümü (%97.6) tercihlerini "çizgi film izleme" yönünde yapmıştır.

Seçilen masal kitaplarının niteliğinden ve içeriklerinden de anlaşılacağı gibi öğrencilerin çoğu televizyon ve sinemada gösterilen programların etkisinde kalmaktadırlar. Bu konuda program yapımcılarına düşen görev, daha önceden de belirttiğimiz gibi, bu programları hazırlarken eğitimi ve uzmanlarla görüşürlüğü içinde olmalıdır.

Bizlere düşen görev ise, çocukların düzeylerine uygun ve

yararlı programları önermektedir.

Anketimizde yer alan son soru ise "Sizler birer masal kahramanı olarak herhangi bir masal içinde yaşamayı ister miydiniz?" sorusuydu. Bu soruya gelen yanıtlar ise sanki de "kim istemez" şeklindeydi. Örneklemekatılan çocukların %100'ü, bu soruya "Evet" yanıtını vermişlerdir.

Sunırım, bu yanıt çocukların masala olan ilgisini de özetler niteliktedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Her şeyden önce "Okuma alışkanlığı olmayan bir toplumuz" önyargısının, başta biz büyükler olmak üzere herkesin zihininden silinmesi gerekir. Çünkü bundan sonra atılacak olan olumlu adımların, bu olumsuz önyargıdan uzaklaştığımız sürece devam edeceğinin bilincinde olmalıyız.

Ülkenin ekonomik şartları acı da olsa bir gerçek. Ancak bu durum bizlerin sağlıklı yeni nesiller yetiştirmesine engel olmamalı. Hatta bu durum biz ana babaları, eğitimcileri ve yetkilileri daha fazla araştırmaya ve alternatiflere yöneltilmelidir. Örneğin, kitaplarımızı kitapçıdan değil de kütüphanelerden edinebiliriz. Böylece, kütüphanelerin birer bilim yuvası olduğunun da farkına varmış oluruz. Bunu bir "kütüphane kültürü" olarak benimseyip çocukların odalarına, sınıflarına hatta spor kulübü binalarına ve benzeri yerlere taşımalıyız. Bu kültürle sürecini merkezi olmayan yerleşim birimlerinde daha da geliştirmeli ve yaygınlaştırmalıyız. Gerek kitapçılardaki, gerekse kütüphanelerdeki görevliler de iyi eğitilmiş ve alanlarında uzman kişiler olmalı; bunlar, çocuklar için kitap seçerken onların seviyelerine ve ilgilerine göre kitap önermelidirler. Bu konuda, Millî Eğitim ve Kültür Bakanlığı (MEKB) bünyesinde bir birim kurulabilir. Bu birim, çocukların yaş ve düzeylerine göre kitap seçiminde kitapçılara ve ailelere yol gösterebilir.

Çocuklara masal kitaplarını seçerken, bunu yapan kişinin de bilinçli olması gerekir. Çünkü bu çağ çocukları için hazırlanmış masal kitaplarının çoğu resimlidir. Bu resimlerin çocuğu ürkütecek, onda çeşitli olumsuzluklar yaratacak bir niteliğe sahip olmaması gerekir. Seçilen masalların eğitsel türde olmalarına da dikkat etmeliyiz. Bu arada TV güdümlü masal kahramanı ve benzeri karakterleri içeren masal kitaplarını iyice incelemeli, gerekirse MEKB bünyesinde kurulmuş veya kurulacak olan birimlerden bilgi edinmeli; bunları daha sonra çocuklara önermeliyiz. Çocuğun, bu masal kahramanlarından görsel olarak da etkilendiği unutulmamalıdır.

"Masaları, kesinlikle anne-baba veya öğretmen anlatacaktır" diye bir kural koymak anlamsızdır. Eğer amaç çocuğa masal dinletmekse, bu onun ilgi ve isteği

doğrultusunda olmalıdır. Bu ilgiye, ya canlı kaynak ya da iyi bir masal kaseti ile yanıt verilebilir. Bu konuda MEKB'nin geçen yıl gerçekleştirilmiş olduğu masal kasetini gönülden destekliyor, içinde yerel masalların ağırlıkta olacağı yeni çalışmaların devam etmesini arzuluyoruz.

Çocuğun masala olduğu kadar -hatta daha da fazla- TV'de gösterilen çizgi filmlere de ilgisi büyüktür. Nitelikleri nedeni ile olağanüstüliklere ve hayal gücüne açık bu yapımların; çocukta, masalın dolduramayacağı boşlukları giderebileceği unutulmamalıdır. Bu yüzden söz konusu yapımlar iyi bir eğitimi ve uzman kadrosunun denetiminden geçmelidir. Bu konuda Bakanlık Bayrak Radyo ve Televizyon Kurumu ile işbirliği yaparak bir denetim ünitesi oluşturabilir, hatta ileriki dönemlerde çocuğun masal ihtiyacına yanıt verebilecek yerel ağırlıklı programlar hazırlayabilir.

Evet!... Buraya kadar çocuk -masal- aile üçgeninden kısa da olsa çeşitli şekillerde bahsettik. Bu üçgenin üç noktası arasındaki güçlü bağların, iyi kuşaklar yetiştirmek için şart olduğu unutulmamalıdır. Çocuk eğitimi demek, masal demek değildir. Ama çocukta hayal gücü ve diğer bir takım olumlu özellikleri geliştiren masalların, çocuk eğitiminde önemli bir yere sahip olduğu da unutulmamalıdır.

Bugün buraya toplanma amacımızı büyük fizikçi Enhstein'nın şu güzel ve anlamlı sözleriyle özetlemek istiyoruz:

"Hayal gücünün gelişmesi bilgiden daha da önemlidir. Çünkü, bilgi bizi bir noktada sınırlar. Ancak hayal gücü bize sonsuz gelişme imkanını sağlar."

Beni dinlediğiniz için teşekkür eder, saygılar sunarım.

1- Ayrıntılı bilgi için bkz. Güner Konedralı, "İlkokulların III, IV, ve V. Sınıflarında Okutulan Türkçe Ders Kitaplarındaki Masal Ve Masalımsı Yazıların Çocuk Eğitimine Katkısı". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. 1995. A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü. s.36.

2- Konu ile ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. Barbara K. WALKER, "Turkish Folktales Series: 4". 1989. Atatürk Kültür Merkezi Yayınları 30. s.iii.

3- Ayrıntılı bilgi için bkz. C.P. Ingram, Education of Slow - Learning Child. New York -USA. 1989. World Book Yonkers Press s.147.

4- Bulgularda Merkezi Yerleşim Birimi olarak geçen yerler Lefkoşa, Mağusa gibi şehirler olurken; Merkezi Olmayan Yerleşim Birimi diye anılan yerler de bu şehirlerin varoşlarındandır daha uzak kesimlerdeki köylerde sınırlandırılmıştır.

II. ULUSLARARASI ÇOCUK VE BARIŞ FESTİVALİ'NİN ARDINDAN

Bu yıl ikincisini düzenlediğimiz "2. Uluslararası Çocuk ve Barış Festivali" ülkemiz için yepyeni bir gurur kaynağı olmuştur. Barışı korumanın yolunu sevgi dolu dostlukların kurulması ile mümkün olacağı bilincinden hareketle, geçen yıl 6 ülkenin katılımı ile düzenlemiş olduğumuz 1. Uluslararası Çocuk ve Barış Festivali'ni bu yıl bir adım daha ileriye götürerek, 9 ülkeden 14 ekibin katılımı ile gerçekleştirdik. 29 Mayıs-4 Haziran tarihlerinde Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı tarafından finanse edilen, Millî Eğitim ve Kültür Bakanlığı, Halk Sanatları

Öcal ERTEN

Derneği (Has-Der) ve Gençlik Merkezi (GM) tarafından organize edilen bu etkinlik sivil toplum örgütleri (demekler) ve devlet organlarının işbirliği ile kayda değer etkinlikler yapılabileceğinin güzel bir örneğidir.

Bu organizasyonda aylar öncesinde görev alıp çalışmalarına başlayan, hiçbir fedakarlık ve özveriden kaçınmayan "Tertip Komitesi" şu kişilerden oluşmaktadır.

- 1- Fevzi Derat, Organize Komitesi Başkanı
- 2- Engin Anıl (Has-Der)
- 3- Hüseyin Üstün (MEKB)
- 4- Aydan Avşaroğlu (GM)
- 5- Öcal Erten (Has-Der)
- 6- Erbil Aktün (MEKB)
- 7- Gülay Kaşer (GM)
- 8- Serhat Bayar (MEKB)
- 9- Savaş Madi (MEKB)

Organize Komitesi altında çalışan misafir ülkeler ile komite arasındaki iletişimi sağlayan festival masası ve rehberlerimiz ise şu kişilerden oluşmaktadır.

- 1- Ulus Irgad
- 2- Selen Asay
- 3- Seren Alioğlu
- 4- İpek Yaşar
- 5- Soydan Sakallı
- 6- Sibel Yorgancıoğlu
- 7- Halil Uluç
- 8- İncilay Bekir
- 9- Zehra Demir
- 10- Fatma Sinekci
- 11- Sadiye Ada
- 12- Dervişe Kanlı
- 13- Şebnem Tekman
- 14- Seran Ulugül

Festival Broşürü

2. Uluslararası Çocuk ve Barış Festivali'ne Azerbeycan (Seyyah), Bulgaristan (Iglıka-Belite Kamatsy), Gürcistan (Mindia), Litvanya (Linefis), Macaristan (Ordobszeker), Polonya (Cybinka-Krakowiak), Türkiye (Yedikule) ikögretim

Okulu- Özel Şişli Terakki), Ukrayna (Svitanok) ve KKTC (MEKB, HAS-DER, GM, Çocuk halksanatları ekibi) katıldı. Ülkemizde ilk kez bu kadar çok ülkenin katılımı ile uluslararası bir festival düzenlenmiştir. Bunun ülkemizin tanıtılması açısından ne denli önemli olduğunu takdir edersiniz.

Bu festival için dünyanın değişik köşelerinden adımıza gelen 300'e yakın çocuk, Şht Ertuğrul, Şht. Tuncer, Şht Doğan Ahmet, Necati Taşkın, Çağlayan,

Gelibolu ve Gönnyeli ilkokullarında okuyan öğrenciler tarafından misafir edildiler. Geçmiş deneyimlerimizin birikiminden yararlanarak tüm festival süresince ev sahibi çocuklar ile misafir çocukların gösterilerde birlikte olabilecekleri bir ortam yaratmaya çalıştık. Organize komitesi tüm festival programını, çocukların kaynaşmasına, sevgi ve dostluk tohumlarının atılmasına ve bunların yeşereceği ortamın sağlanmasına imkan verecek şekilde hazırladı. Bir hafta kadar kısa sürede bu program sayesinde çocuklar

arasında sıcak dostluklar kuruldu. Burada da hiçbir dil, din sınır tanımayan " Çocuk Dili " yine üstün geldi. Büyüklere anlamaya çalışırken çocuklar çoktan oyuna başlamışlardı bile.

Festival süresince ülkemizin zengin tarihi ve turistik yerleri gezme olanağı bulan misafir çocuklar, buralarda

Festivale Katılan Çocuklar Lefkoşa'daki Kortejde

kendi kültürlerini de sergileme olanağı buldular. Gittikleri her yerde büyük bir sevgi yumağı ile karşılanan misafir çocuklar, sergiledikleri danslarla ve cana yakınlıkları ile Kıbrıs Türk Halkının beğenisini kazandılar.

Geçen yıl birincisi düzenlenen festivalde edinilen deneyimin bu yılki festivale yansımaları " 2. Uluslararası Çocuk ve Barış Festivali " nin başarısını artırmıştı. Ancak bazı kesimlerin kendilerini ön plana çıkarmaya çalışmaları, bir takım resmi ve yarı resmi kuruluşların söz verip söyletirmelerini yerine getirmemeleri etkinliklerin çeşitli yerlerde aksamasına sebep olmuştu. Böylesine güzel bir etkinliği ve çocukları, kendi çıkarları uğruna siyasete alet etmeye çalışanları bu vesileyle kınıyor ve çocuklarımızı siyasete alet etmemenizi istiyoruz.

Ülkemiz kültür yaşamına yeni bir soluk veren ve çocuklara yönelik etkinliklere daha da önem verilmesine neden olacak nice uluslararası çocuk festivallerinde buluşmak dileğiyle...

*Festivale Katılan Çocuklar
Lefkoşa'daki Kortejde*

BAZI MÜZİK EZGİLERİNİN VARYANTLARI ÜZERİNE

Özkan YIKICI

Kültürün her alanında olduğu gibi müzik ezgilerinin de benzerlerine (varyantlarına) çeşitli halklarda rastlamak mümkündür. Özellikle sürekli kaynaşan, yer değiştiren, kültürel alışverişlerde bulunan yörelerde bu benzerlik sıklıkla rastlanan bir gerçektir. Doğru olan böyle bir olayla karşılaşıldığında bu gibi benzerliklerden korkup, inkarçı bir duruma düşmek yerine, halkın benimsediğini kabullenmektir. Çünkü bilinmelidir ki arı kültür diye bir olguya belki de sadece ve sadece Afrika'nın balta girmemiş ormanlarında yaşayan ve hiç keşfedilmemiş, kimsenin görüp bilmediği bir kabile içerisinde rastlanabilir. 'Bu değer bizim, bu onların' diye bir ayrımcılığa girmek ve reddi bir duruma düşmek bizi aslında kafataşçı bir konuma düşürecek ve sonunda elindeki hiçbir değere sahip çıkmayan köklerinden kopmuş bir duruma koyacaktır. Fakat ne yazık ki egemen sınıfın ideolojik kaygılarından dolayı bu olgu yaşanmaktadır ve bu kaygıyla nice değerler reddedilmektedir. Bu doğru bir yöntem değildir. Oyle olsaydı bugün Arap kökenli veya Batı ekileşimli olan nice değerleri reddedip çok dar bir çerçevede içinde sıkışıp kalmış olurduk.

Ülkemizden çeşitli kavimlerin sürekli gelip geçmesi nedeniyle çok yönlü birçok kültürel bulguya rastlamak mümkündür. Bunlar arasından özellikle halk tarafından kabul edilenler kalıcı olurken birçok olgu da yok olmuştur. Tabii ki her gelen halk her alanda kendi yaşamını da getirmiştir. Bu müzik alanında da aynı şekilde olmuştur. Buraya gelen halklar da kendi ezgilerini, kendi müzik aletlerini de beraberinde getirmişler ve burada diğer kültürlerle de etkilenerek yoğunlaşmış ve buranın karakteristiğine bürünmüşlerdir. Özellikle kapalı toplumda etkileşim, yakın çevrede daha etkili olduğu için oluşum bir o denli daha yöresel karakteristiğe bürünmüştür.

Bu nedenle, kökenlerimiz "bu ya da şu bölgeye dayanıyor" diye kültürümüz de buradakine benzemelidir demek hem gelişen toplumsal süreçlere, hem kültürel zenginliğe hem de üretim biçimine ters olan bir olaydır. Statik olmayan bir süreci statikmiş gibi kavratmak halkbilimi açısından önemli bir yanıştır. Bu durum göçebelikten yerleşikliğe yaşam biçimini, kapalı toplum özelliklerinden gelişen, değişen ve modernleşen, yerelden globale akan insan ilişkilerine dek oluşan hayat zincirini bilmemenin veya hayali, gerçekliğin önüne koymanın

bir ürünüdür.

Müzik ezgileri de bu tarihi süreçten etkilenmişlerdir. Şu veya bu yöreden gelen toplumlara birlikte gelmelerine rağmen zaman içinde değişime uğrayarak bu ülkenin yaşam tarzıyla birlikte geliştiler. Bu ister istemez aynı ezginin değişik ülkelerde bulunmasına karşın değişik bir çok yorumlarıyla çeşitli çalmış şekilleri meydana gelmiştir. Aşağıda bunlardan bazı örnekler vererek bu konuya açıklık getirmeye çalışılacaktır. Çünkü kullanılan temel alet farklılığı dahi var olmasına karşın yine de "aynı alet aynı yorum" iddiaları ne yazık ki tepeden inme söylenip kurumlaştırılmaya çalışılmaktadır. (Ne yazık ki bu tip resmi söylem tarzları sorgulanmadan, doğruluğu araştırılmadan, bir buyruk misali kabullenilmekte ve tek tip düşünen stereo tipi insanların yaşadığı bir düzen inşa edilmektedir.) Bu genel anlamda kültürde özellikle otantik yani geleneksel kültürün olduğu dönemde uluslaşma sürecinin gerçekleşmediği, yaşanmadığı toplumlarda yöresel kültürün etkin olduğu dönemi günümüzün evrensel pan anlayışıyla karıştırmanın sonucu olmaktadır.

Kıbrıs'ta gerek Rumlar'da gerekse de Türkler tarafından kullanılan birçok halk müziği ezgisini, Anadolu'da, Balkanlar'da ve Ortadoğu ülkelerinde değişik çalmış şekillerinde olsa dahi bulmak mümkündür. Bu tarih boyunca olan etkileşimlerin insanlararası kültür alışverişlerinin sonucudur. Hatırlanacağı gibi Konyalı ezgisi üzerine bu konuda bir yazı bundan önceki sayılarımızda ele alınmıştı. Bu nedenle bu yazımızda buna yeniden değinmenin gereksiz olduğunu düşünerek değinilmemiştir.

A. "STİLEME MANA STONERON" veya ELMALI ZEYBEĞİ

Rumlar'da "Stileme Mana Stoneron" "Ana Beni Suya Gönder" adlı bir şarkı ve oynanan bir oyun vardır. Bu oyunun ilginç özelliklerinden biri de Kıbrıs Türkleri tarafından oynanmasıdır. Rum Araştırmacı Z. Yoryadis'in değindiği gibi aynı ezgi ile Anadolu'da Elmalı Zeybeği olarak oynanmaktadır. İkisinin de müziklerini dinlediğimizde ezgi aynıdır. Fakat özellikle çalınır çalınmaz iki ezginin yöresel farklılıklarını ayırt etmek çok kolay olmaktadır.

1. Ezgi daha duyulur duyulmaz, kullanılan müzik aletlerinin

farkı görünmektedir. Elmalı zeybeğinde kalın zurna sesleri duyulurken Kıbrıs ezgilerinde canlı bir keman sesi ve arkasında bir ud ritmi duyulur.

2. Kulacağı hemen bir diğer nokta tırmalar. Anadolu'daki ezgi ağır ritimle ve ritim bitimlerinde hayda sesleri ile örülmektedir. Kıbrıs ezgisi çok daha hızlı çalınmaktadır ve müzik lirik bir akıcılıktadır. Özellikle bir deniz kültürünün coşkusu bir Akdeniz heyecanı canlılığı belirmektedir.

3. Anadolu'daki zeybek bir kahramanlığın, heybetliliğin, güçlülüğün vurgulanmasını verirken Kıbrıs ezgisi bir tarım toplumunun yaşamının duygusal motiflerini heyecanını yansıtmaktadır.

4. Müzikteki değişim yorumları oyunu belirtmektedir. Anadolu'da Elmalı Zeybeği erkeklerle oynanırken (ki eskiden zeybekler genellikle erkek oyunu sayılmaktaydı) Kıbrıs'taki zeybek müziği ile kadınlar da oynamakta ve lirik bir oyun olarak kızların suya gidişi ve gelişi canlı bir şekilde yansıtmak istenmektedir. Böylelikle oyunun Kıbrıs'ta kadın haklarının oyunlara engel olmadığı ve kadınların zeybeklerde de oynamaya başladığı ondokuzuncu yüzyıldaki tarım toplumunun ürünü sayılabilecektir.

B. KALAMTYANO SIRTOSU (Bizde de aynı isimle bilinir)

1. Müzikler duyulduğu zaman özellikle Yunan müziğinde klarinetin etkileyiciliği ve ritim sazının fonksiyonu oldukça fazladır. Hatta "Santuri" gibi bazı aletler de kemanla oldukları. Bizdeki yorumlayışlarda sadece keman ön plana çıkmaktadır.

2. Ritim hızları birbirlerine yakındır.

3. Oyunun ismi değiştirilmeden söylenmektedir. Sadece Kıbrıs'ta (Rum ve Türk) sirta türüne ezgi konulurken; Yunanistan'da bir yöresel isimle birlikte hem bölgesel bir ezgi hem de oyun figürleri nedeniyle, ayrı bir tür olarak anılmaktadır.

C- FİSDIKYA.

Bizde bir ezgi olarak bulunur. 1986 yılında HAS-DER tarafından yapılan alan araştırmalarında derlenmiştir. Bu yıl (1996) Şubat ayında sahnelenmek üzere düzenlenmiştir. Melodisi Arnavutluk ve Yugoslavya'da da vardır.

1- Bizde Fısdıkyalı anlatılırken bir oyun ezgisi olarak adlandırılmıştır. Arnavutluk'ta bir halk şarkısı olarak söylenmektedir. Aynı ezgi Yugoslavya'da bir çigan oyunu şeklinde oynanır.

2- Bizde zurna ile çalındığı gibi kemanla da çalınır. Ancak Arnavutluk'ta Halk Müziğinin gelişmiş olması nedeniyle otantik aletler yanında arkadan orkestra ile birlikte çok sesli hale getirilmiştir. Yugoslavya'da klasik Balkan oyun müziği şeklindedir.

3- Bizde ve Yugoslavya'da canlı bir şekilde çalınırken Arnavutluk'ta oldukça yavaş bir şekilde çalınıp üzerine yanık ezgiler söylenmektedir.

Özellikle burada önemli olan Halk müziğinin kimi gelişmelerini yakalamak açısından Fıstıkyalı'nın yorumlanışı çok önemlidir. Çünkü Arnavutluk'ta ezgide oldukça zengin bir orkestrasyon ve çok seslilik boyutuna girilmiştir. Bu da halk müziğinin vardığı evrede önemli bir noktadır.

D- GARUTSARI:

Zengin Romen ve Macar müzikleri arasında Garutsarı'nın da tınılarını yakalamak mümkündür. Hatta klasikleşen çıgan müziği olarak dinlemek de mümkündür.

Çıgan müziğinin çingene oluşu ve ülkemizde de çingenelerin bazı müzik gruplarının düğünlere katılması bir benzerlik yaratmış olabilir. Çünkü Garutsarı, gerek klasik müzik yorumlanmasında gerekse halk dansları olarak oynanırken çingene müziği olarak vurgulanmaktadır. Ancak bunu şu andaki elimizdeki verilerle kesinleştirmek mümkün değildir.

E- KADİFEDEN KESESI:

Kimi ezgiler aynı isimde değişik ülkelerde de bulunabilir. Örneğin Kadife Türküsü Türkiye, Yunanistan ve Kıbrıs'ta ana dillerde çalınıp söylenmektedir.

Örneğin, bir Anadolu ezgisi olarak çalınırken ezginin hangi yörene olduğu hangi yörede derlendiğine kullanılan aletlerin ritimsel özelliğe varınca ya da her şeyiyle ortaya çıkabilmektedir. Kıbrıs ezgisinin özelliği İstanbul veya Anadolu'nun diğer yöresel özellikleri, ezgide motif olarak açıkça görülmektedir. Çünkü bu ezgiyi benimseyen halk ona kendi karakteristiğini ve özelliklerini aynı zamanda yaşadığı koşulları da yansıtmıştır. Bir Sulukule İstanbul yaşamı veya bir Kıbrıs'taki kapalı eğlence anlayışı elbette farklıdır ve zaman içinde oluşan değişim, gelişme süreçleri ezgilerde yansıyacaktır.

F- MİNNOŞ TÜRKÜSÜ:

Yahudilerin İspanya'dan göçünden sonra Anadolu'ya getirdikleri ve bir Anadolu ezgisi olarak adlandırılan Minnoş Türküsü ülkemizde de yerel ezgi olarak Türk kökenli olarak bilinmektedir. Ancak bu Yahudi dilinde söylenmesine karşın Anadolu ezgisi olarak Almanya ve Avusturya'da bile anılmaktadır. Ancak ülkemizde de Türkteşisi vardır. Ezgi aynı olmasına karşın çalındığı her yerde "Safarat" Türküsü olarak adlandırılırken her ülkenin müzik motiflerini gayet rahatça bulmak mümkündür.

G- LULLAMU MARULLAMU:

Rum arşivlerinde Anadolu'nun çeşitli yöre isimleri adına da birçok ezgi bulmak mümkündür. İzmir Zeybeği, Ayvalık Zeybeği gibi. Ayrıca çok sevilen bazı ezgilerin Anadolu'dan geldiği bizzat Rum araştırmacıları tarafından da söylenmektedir. Örnek olarak Kıbrıs'lı Rumlarda çalınan fakat Kıbrıs'lı Türkler tarafından pek çalınıp söylenmeyen Lullamu Marullamu gibi. Bu ezgi Almanya'da Anadolu müziği üzerine çalışma yapan Bremen grubunun arşivi olan kasette de bulunmaktadır. Bu ezgilerde de karakteristik farklar ön plana çıkmaktadır. Lullamu

Halkbilimi 30

Marullamu Anadolu' da Rumca bir ezgi olarak daha ağır ve ritimsel olarak daha dolgun olarak çalınırken Kıbrıs'taki Rumlar' da daha canlı ancak aletler açısından daha fakir olarak çalınmaktadır.

Burada şu noktayı belirtmekte fayda vardır. Anadolu ezgisi diye çalınan Lullamu Marullamu, Rumca olarak söylenmektedir. Özellikle yabancı araştırma kaynakları Anadolu ezgilerini sadece Türkçe olarak değil birçok dildeki ezgiler ile beraber hütünsel olarak ele alıp incelemektedir.

H- DOLAMA DOLAMAYI:

Dolama Dolamayı da aynı konumdadır. Türkiye'deki arşivde bağlama ile çalınıp çeyrek ses kullanılmıştır. Bizde ritim olarak, biraz daha ağır ve bazı sözleri de değişmiş olarak söylenmiştir. Bizde türkü yanında "Birinci Kadın Karşılması" müziği olarak da kullanılmaktadır. Türkçeşi 'Dolama Dolamayı' diye oynanırken Rumca'da "Terzi" türküsü şeklinde söylenmektedir.

Kemanın ön plana çıkması nedeniyle ezgisel ilk farklılık hemen gözümüze çarpar. Oyun müziğinin canlı olması da bir başka farklılıktır.

Burada Anadolu'dan gelmektedir veya Anadolu Müziği'nin ayınsıdır diyerek çoğu zaman kimi derlemecilerin Anadolu motiflerini müzik aletlerini de alarak ülkemizde aynı tarz düzenleme yapmaya yöneldiği de görülür. Örneğin temel saz olan kemanı safdışı yapıp TRT'nin yaptığı bağlama sistemiyle düzenleme yapmaya yönelmeler olmaktadır. Hatta, Orta Anadolu anlayışı ile yaratmaya da yönelmektedir. Bilindiği gibi bu sistem Türkiye'de bile çoğu kültürel kurumlarca eleştirilip kırılmaya çalışılırken bizde buna bir sözde "Türkçülük" görüşü ile yeniden eğinilmesi hem yöresel özgünlüğün reddine hem de geleneksel kültürdeki özelliklerin kaybolmasına yol açmaktadır. Gelişmelerin reddi, müzikte de çok zararlı olmaktadır. Bir örnek verelim. Bildiğimiz Abdal Zeybeği'nin Kirşehir yöresinden gelme olduğu orada yaşayan bir Türkmen aşiretinin ürünü olduğu konusu birçok araştırmacının hemfikir olduğu bir konudur. Ülkemizde bu oyun kemanla çalınıp oynanıyor ve aynı şekilde birçok değişik ülkede de oynanmaktadır. Ancak, Ege'de bu ezginin üzerine yazılan sözlerle zaman içinde geliştirilmiş ve "Yürükali Zeybeği" olarak oynanmaktadır. Türk Sanat müzیکçileri de bu ezginin başlangıcını kullanarak rast makamı diye isimlendirmektedirler.

Bu ezgileri dinlerken, bir efe kahramanlığı bir Türk Sanat Müziği anlayışı veya başka bir zeybek anlayışı ile çalındığı kavranır. Şimdi Abdal müziğini alıp, bağlamaya bir Orta Anadolu tarzı motifinde durgun bir düzenleme çalarsak hiçbir anlamı kalmayıp özü ile biçimi çelişen bir melodi olur.

Önasya ve Balkanlarda çiftetelli ve arabeye ezgilerine çokça rastlamak mümkündür. Bunları dinlerken şu Anadolu

bu Kıbrıs bu Arap müziğidir diye kolayca ayrılabilirsiniz. Gerek kullanılan müzik aletleri gerekse verilen mesajlardan bu ayırım kolaylıkla yapılabilir. Şimdi kalkıp bu çiftetelli temeldir, bağlama ile çiftetelli uzun havası yapılır diye bir kural koyabilir miyiz?

Ülkemizde yapılan birçok yanlış değerlendirmeye nedeneyle sanki oyunlar çok tamamen aynı motifler ayrı müzik aletleri ve ezgiler, halk müziği için söylenen türküleri tamamen ayrı bir tarz varmış imajı çıkıyor. Öyle ki halk oyunu oynanan bir türkü ,oyun oynanmadığı zaman karamsar bir ezgi gibi çalınıp yanlış imaj yaratıyor. Bu söylenese dahi yapılan uygulamanın adı budur.

Örnekler çoğaltılabilir. Her oyun eğer benzeri varsa ezginin tınısının aynı değişik yörelerde bulunup incelenebilir. Fakat çoğu zaman karışımiza benzeri yaklaşımlar, sonuçlar çıkar. Bu da ezginin yorumlanışı karakteristiği ve çalınış şekli kültürel açıdan bizi bir zenginliğe çeşitliliğe ve doğruya götürür. Yaşanan gelişmeler gelen ezgiyi değiştirir yeni koşullara göre yeniden şekillendirir. Özellikle kapalı toplumlarda bölgelerarası iletişimin az olması ve değişik üretim yaşam koşullarının gelişmesi nedeniyle ayrı gelişmeler ürünlerde de yaşanacaktır. Bu nedenle söz konusu konularda kesin bir sonuç çıkarmak bir yargıya varmak doğru olmayacaktır.

Kısaça ülkemizde tarihsel süreçte birçok halk gelip geçip bir şeyler aldı bir şeyler verdi. Birçok yaşam olgusu üretilmiş geliştirdi. Tüm bu hayat şartları elbette yeni ezgileri yarattı.

Bu ezgiler de sonuçta kendi yerel karakteristik özelliklerini de hayata getirdi. Ve diğer alanlarda olduğu gibi müzikte de yeni değerler geliştirdi. Böylelikle kültürel bir yeni zenginlik oluştu.

Burada en önemli olay Kıbrıs müziğinin ne yazık ki alet açısından çevre ülkeler yönünden daha fakir olmasıdır. Gerek Anadolu gerekse Balkanlar otantik konumda müzik aletleri açısından daha zengin konumdadır. Ancak yine de kemanın temel saz olması sonucu ülkemizde ezginin orkestrasyonu açısından veya çok sesli bir düzende seslendirilmesi yönünden bakıldığında zaman avantajlı bir durumdayız.

Evrensel ulaşmada ezgileri daraltıp yok edip veya taklitleştirme değil onları zenginleştirip evrensellik boyutuna çıkarmak gerekir. Bugün dünyada birçok ülkede halk motiflerini alarak nice evrenselleşmiş müzik eserinde kullanıp hem tanıtımı yapılmış hem de ilerleme sağlanmıştır.

Ülkemizde de dar bakışlardan zengin kültürel kavramaya geçtikçe demokratik kültürel yaşam biçimleri yerleştikçe ezgilere dar bir açıdan bakma yerine üretken bir yola girilir. Belki de bizde halen gelişmeyen müzik endüstrisinin eksikliği ve abartılı yabancı hayranı oluşumuz ve kendimizi inkar edişimizden dolayı değerlerimizin tam olarak yerleşmemiş olmasının ürünlerini topluyoruz.

ARAŞTIRMA... İNCELEME... ARAŞTIRMA... İNCELEME...

O'NU DA YİTİRDİK

Folklorumuzun eğlence dalında uzun bir döneme damgasını vurmuş olan Mehmetali Tatlıyay, Ahmet Uzundal (Nadide) ve Ahmet Altıparmak üçlüsünden, sadece Ahmet Altıparmak kaldı hayatta.

1988 yılında yitirdiğimiz Mehmet Ali Tatlıyay'dan sonra 28 Mayıs 1996 tarihinde de grubun tefcisi Ahmet Uzundal'ı yani "Nadide"yi de toprağa verdik. Bayram'ın 2. gününe rast gelen sıcak bir ilkbahar günü sessiz sedasız, küçük bir toplulukla uğurladık onu son yolculuğuna.

Kesin olan şu ki cenazeye katılımın az olmasının nedeni bayram tatili olması ve özellikle çarşı esnafının evlerinde ve ziyaretlerde olmasıydı.

Fakat anlatacak çok şeyi vardı. 70 yıllık bir yaşamın tanığıydı. Acılarıyla, fakirlikle yoğrulmuş, kendi fakir olduğu halde daha yoksul insanlara da yardım etmeye çalışan, ekmeğini gün kazanıp gün yemiş bir insandı. Hasta yatağında dahi yakın gelecek günler için çalışma azmi ve umudunu içerisinde besleyen bir insandı.

Bülent Fevzioğlu'nun deyişiyle, o bir "ZENNE" idi.

24 yıl önce (1972) bir köy düğününde dekolte dansöz kıya fetleri içerisinde bir kadın ortaya çıkıp oynamaya başladığında şaşırıp kalmıştım. Nasıl olur da böylesine bir köy yerinde yarı çıplak bir kadın oynayabilir? Büyükleminizin açıklaması inamlıca gibi değildi. "O Nadide'dir" denmişti. Yani henüz 3 dakika önce "çalgıcıların arasında tefçalan adam. O zamanki 15 yaşın bilgi birikimi ve düşünce düzeyiyle akıl alacak bir olay değildi bu.

Devletimiz zeval görmesin. Ona bağladıkları üç buçuk kuruşluk "fakirlik yardımıyla" gül gibi geçinip gidiyordu. Karpaz'dan Baf'a yüzlerce köyü gezmiş, folklorik bilgi dağarcığı geniş bir değeri yeterince yazıya dökmeden uğurlamış olmak bizim için büyük bir kayıptır.

Bülent Fevzioğlu'nun 11-15 Temmuz 1991 tarihleri arasında "Yeni Gün Gazetesi'nde" yayınlanan aşağıdaki yazısı izniyle aynen iktibas edilmiştir.

Halkbilimi

PORTRE

Bülent FEVZIOĞLU

1959 yılında Magusa'da doğdu. İlkokul mezunudur. Ailesinin ekonomik sorunları nedeniyle orta eğitimini yarıda bırakan Fevzioğlu, Kıbrıs Rum kesimi inşaat sektöründe (1971-1974) çalıştıktan sonra elektronik tesisatçılığı yaptı.

1978-1985 tarihleri arasında Kıbrıs Postası gazetesinde muhabirlik yaptı. ilkokul çağlarından itibaren edebiyatla ilgilenen Fevzioğlu, çeşitli şiir, öykü, haber, röportaj ve makale dallarında ödüller aldı.

ZENNE

Bir Zamanlar Mehmedaliler Vardı...

Mehmedaliler!

Kimdir Mehmedaliler?

Sorunun yanıtı, yaş takvimini en az yarım yüzyıl geride bırakmışlardan kolayca gelebilir.

Ya aynı yanıt genç kuşaktan kolayca gelebilir mi?

Folklorumuzla ilgilenenleri hesaba katmıyorum.

Madonna'nın giydiği iç çamaşırlardan Maykıl Caksın'ın kullandığı mikrofon markasına kadar alıcılarını çevirenlerin "Mehmedaliler"i, bilmemesi çok mu önemli?

Bence evet.

Halkbilimi 32

Kendi toprağındaki vericinin sinyallerini derleyip toparlayamayan bir anten, uzak topraklardan gelen sinyallerin ne kadarına "aldım, benimsin" diyebilir?

Bir başka deyişle kendisini tanımayan birisinin, bir başkasını tanıdığını sanması ne kadar doğrudur?

Kimilerine belki garip gelecek ama, ben okullarımızda Milli Eğitim süzgecinden geçen çocuklarımıza Mehmetaliler'in öğretilmesini isterim.

binlerce çiftin düğünlerini yaptılar.

4 kişiydiler, ikisi öldü.

"Mehmetaliler" grubuna adını veren kemaneci Mehmetalî Tatlıyay ve Cümbüşçü Cahit artık yok.

Grubun üçüncü elemanı darbukacı Ahmet Nadide ise bugün anılarıyla bir yalnız.

-Bizi, posta pullarına bastılar, ama beş kuruş vermediler, diyor.

1453 yılında İstanbul'u kimin fethettiği sorulurken çocuklarımıza, eski Kıbrıs Türk düğünlerinde kimin zennelik, kimlerin "çalıcılık" yaptığıının sorulmasını isterim.

Sorsun tarih öğretmeni:

-Mağusa'yı kim fethetti?

Lala Mustafa Paşa öğretmenim! (dendiği gibi)

Sorsun müzik öğretmeni:

-Adı Mehmet Ali olan ünlü kemanecimizin soyadı nedir?

-Tatlıyay öğretmenim! (densin)

"Mehmetaliler", 3572 mil karelik Kıbrıs'ı adım adım doLaştılar.

Yaklaşık 50 yıl.

Aralarında Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş da olmak üzere

1916 doğumlu Ahmet Nadide (Uzundal):

-Devlet, bana ve karıma, ikimize 430 bin TL aylıklık parası veriyor. Evin kirası 80 bin TL. Bu parayla nasıl geçelim. 75 yaşında, hala düğünlere gitmeye çalışıyorum. Artık yoruldum ama mecburum" diyerek, düğünle bugünü anlattı sorularımızı yanıtlayarak.

16 YAŞIMDA ÇALGICILIĞA BAŞLADIM

"1916 doğumluyum. 16 yaşında çalgıcılığa başladım. Bu Kıbrıs'ı adım adım gezim. Darbuka çalardım. İlk yıllarımda, 1930'larda yani Meluşa'lı Cemali vardı. Nafi Kemaneci..

Düğünlere panayırlara giderdik. Ben kadın kılığına girerdim.

Ayantroniğolu Kaniçoğlu vardı. Karpaz tarafındaki panayırlar yerlerinde kalıf alırdı. Beni arar, götürürdü. Kadın kılığında beni gören halk toplanırdı. Bunlar rahmetlik olunca, Mehmetali ile tanıştı. Mehmetali ölene kadar hiç ayrılmadık. Her yere beraber gittik. İki sene oldu Mehmetali öleli, iki sene düğünlere gitmedim. Devlet 230 bin TL bana, 200 bin TL'da karıma yaşlılık parası verir. İki kişiye 400 bin lira yeter mi? Zaten 80 bin lira ev kirası veririm.

75 yaşında mecburen gene iş aramaya başladım. Bir zurnacı buldum, ben de davul çalarak geçinip gidiyoruz. Düğünlere, sünnetlere giderim. Salonlarda gelin karşılarım... İşte böyle.."

DÜĞÜNLER BİR HAFTA SÜRERDİ

1930-1970 yılları "Mehmetaliler" topluluğunun en parlak dönemi..

Kıbrıs, bir uçtan öte uca onların darbuka, cümbüş ve keman sesleri ile inledi.

-Köylerde düğünler bir hafta sürerdi, diye anlatıyor ilk ve son zenne.. Ahmet Nadide.

Yalnız, Nadide'nin anılarına geçmeden önce Sayın Mahmut İslamoğlu'nun Nisan 1969 basımı "Kıbrıs Türk Folkloru" adlı eserinin 14. sayfasından başlayarak eski düğünlerimize ilişkin geniş bir parçayı alıntı olarak yayınlamanın yararlı olacağına inanıyoruz.

DÜĞÜNLER

(M. İslamoğlu)'ndan "Eski zamanlarda, hanımlarımız örtülü olduğu için, eş arayan oğlanın kız görüp beğenmesi bahis konusu değildi. Bundan dolayı, evlenme çağına giren oğlanın ailesine mensup hanımlar faaliyete geçer ve oğulları için kendi seviyelerinde olan ailelere kız görmeye giderlerdi. Buna "görücütlük" derlerdi. Görülecek olan kız, görücüler tarafından biliniyorsa fazla tetkike lüzum kalmadan ailesinden istenirdi.

Eğer kız bilinmiyorsa, görücülerin görebilmesi için iyice giydirilip süslenir ve gelenlere görme fırsatı vermesi gayesiyle kahveleri kız takdim ederdi. Kız bu esnada ayakta durur, kahveleri dağıtma işi bitince odadan çıkardı. Fazla titiz görücüler, daha esaslı bilgi toplamak istedikleri zaman, kızın teninin ve vücudunun kusurlu olup olmadığını görmek üzere bir yolunu bulup hamamda da görürlerdi. Hatta bu arada nefesinin vurup vurmadığını anlamak için kızla çok yakından konuşurlardı.

Kız beğenildiği zaman annesinden "Allah'ın emri, Peygamberin gavliyle gızınızı oğlumuz istiyor" diyerek

istenirdi. Kızın annesi "Düşünelim, kısmet isa olur" şeklinde cevap verirdi.

Bu arada, oğlan tarafının erkekleri de, kızın babası veya sair yakını erkeklerle temas edip, onlar da aynı şekilde kız isterlerdi. Bu izdivaç teklifi kız ailesi arasında konuşulup görüşülür ve münasip görüldüğü kız verilir.

Sadece şunu belirtmek gerekir ki, dönürlerin "eşiği aşındırmaları" şarttı. Kız verilmeyecekse türlü bahaneler bulunur ve oğlan tarafına "kısmetinizi başka tarafa arayın" denirdi.

Kız verilecekse konuşma ve davranışlardan anlaşılır ve böylece "büyük düdürücü" yapılırdı. Bu defa oğlan ve kızın aileleri akrabalarını ve yakın dostalarını da toplayıp bu son istemeyi parlak bir şekilde sokarlardı. Bu toplantıların en enteresan tarafı ise konuşmaların arasında manzum söyleyişlerinin de yer almasıydı. Oğlan tarafından bir hanım kızın annesine şu sözlerle hitap ederdi:

"Uzun uzun gözlar

Yeter oldu sözler

İşte geldik bizler,

Ne dersiniz sizler?.."

Havlimızda vardır padem

Size getirdiğ oğur gamem

Sizden bir cevahir isterdiki

Verecen yoksa ne den?.."

Son dörtlük üç defa tekrar edilince, yine oğlan tarafı olan hanım sözlerine devamla:

"Fahr-ı alem efendimizin buyurduğu şeriat üzerine gızınızı isterim" der ve susardı.

Kızın annesi:

"Tencerede bişen oddur

Şimdi yedig garnımız togdur

Alem meheli gördüysa

Bizim diyeceğimiz yodur."

Allah kısmet eddiysa biz de veririk" derdi. Bu sözlerden sonra misafir dağılır ve akabinde nikah hazırlıklarına başlanırdı."

SİMDİKİ DÜĞÜNLER PARA TOPLAMAK İÇİN YAPILIR

Ne diyorlar Mehmetaliler topluluğundan Nadide?

- Köylerde düğünler bir hafta sürerdi.

- Ya şimdi

- Şimdi düğünler para toplamak için yapılır.

Anlatıyor:

- Bir Cuma gider, taa obür Cuma'ya kadar köyde kalırdık.

Yerdik, içerdik, bir günde bir paket da sigara verilerdi bize, Ev,

Halkbilimi 34

oda gösterirler yatırdık. Bazı orak zamanı olurdu, hep köylü gider, evde bir kocakarı kalırdı. Bu kocakarı bize yemek yapardı. Sonra çıkar, kahveye giderdik.”

(Bir not Ahmet Nadide konuşurken, kahveye değil “gaveye”, kalırdı değil “galırdı” derdi. Onun anlattığı gibi yazmanın, harfler üzerinde düzeltme yapmanın daha doğal olacağı düşüncesindeyim.)

Devam ediyor:

“Gaveci de orağa gidmeden tembih ederdi bize. “Sabahtan gelin, elinizinan gavenizi yapın, için.. Acıkımız evi bilirsiniz. Gocagari evde. Isder yatın, isder gelin gavece kağıt oynayın. Dügün sahibinin evinde oynayın. Dügün sahibinin evinde galırdık. Acıkduğumuzda giderdik eve, gocagarı hazır ederdi bize, oturur yerdik. Arkadaşlar derdi, mezela dört kişi biz, iki kişi olurduk. “Be arkadaşlar, yeylim da gidelim kahveye, yoksa yatalım da biraz uyuyalım?” Bazısı derdi “Yatalım da dinlenelim, yatırdık.” Bir saat, iki saat, galkar giderdik gaveye. Kağıt oynardık geçerdi vakit. Akşam olurdu, saat beş-beş buçuk, ev sahipleri, köylüler, gelirdi orakdan herkes yıkansın mikansın, toplanırdık düğün evinde. Havlıda çalar çığırırdık. Sabaha gadar yemeler içmeler çalgılar devam ederdi.”

Soruyorum.

- Her gece böyle mi sürüyordu?

- “Hayır. Kına gecesinde sabaha gadar, diğer gecelerde on iki-bir, bitirirdi. Kına gecesinin sabahı başladık bütün kapıları dolaşmaya. Davul gider dururdu kapıda. Başlardı kapıda. Ta ki kapı açılınsın. Adam çıkardı kapının arasından, kısmet neyisa artık, tavuk verirdi, tavşan verirdi. Geçerdik başka kapıya. Öyle

öyle dolaşırdık evleri. Bunun adına “okuyucu” derlerdi. Son evde şu biterdi, o evde “herse” yaparlardı. O evde “herse”yi yer, gider yatırdık. Taa öğlen ikiye kadar uyurduk. Kalkar elimizi, yüzümüzü yıkar, gene başladık çalgiya. Tebrik başladık. O zaman yoğudu bütün köy tebrik etsin da para daksın şimdiki gibi. Hayır. Gelinin anası, babası gardaşı, yakın akrabası tebrik eder, takardı, biterdi. Şimdi düğünü yapan herkes, para toplamak için yapar. Eskiden gelen misafiri yedirirlerdi. Şimdi ise düğüne gelen misafir üstünden para da dakar, yemek de yemez. Yedirmezler.

ZORUNAN YEDİRİRLERDİ

-Eskiden yeme içme için yapıldı düğünler. Mesela hatırlarım. Gazafana’da düğün yaptık, davulcu çalar: “Hadeyin be köylüler buyurun ekmek yemeye” derdi. Olmaz molmaz yoktu. Zorunan çekerdi sağdıç. 4-5 tane sağdıç dutardı düğün sahibi, hep onlar çekip çevirirdi işleri. Gelmek istemeyin, zorunan galdırırıldı. “Yahu biz yedik evde!” “Hayır efendim, gelin, güle oynaya gene yeyin” derlerdi. “Çalgi çalacayık, güllüp eğleneceyik, sen de gelecek”. Ne arar şimdi bunnar be guzum. galdı mı şimdi böyle usul?” Sıra sıra masalar gurulurdu. Ye yeyebildiğin, iç içebildiğin gadar. Davulcu çalardı bir fasıl, o yorulur ben başladım..”

Bir yanda sıra sıra masalar..

Bir yanda zorla içirilen içkiler..

Cümbüşler, kemaneler, oyunlar..

Cuma’ dan Cuma’ ya..

7 gün..

Ye, iç, oynana..

Oyna, ye, iç..

İç, oynaya..

Öte yanda sürekliliği “fukaralık vardı” “deyişler. Mademki, “fukaralık vardı”, nereden karşılanıyordu bunca harcama?

- “A guzum, ucuzudu her şey efendim... Evet fukaralık da vardı ama, her şey de ucuzudu. Yoğurdu o zaman bugünkü gibi üç günün ikisi bahalılık.. Şimdi giden çarşıya, dün aldığını aynı fiyatına alman. “Ne oldu?” den “zam” oldu derler sana... Ne arardı o zaman zam, mam? Bir şiline giderdin çarşıya, etini de alırdın giymanı da. Her şeyini alır cebinde de paran bile galırdı. Ucuzluğudu her şey.

KASAP GARA HASAN

-"Ben bu memlekette etiştim. Sabahdan etin okası 5 kuruşa. Öğleden sonra efendim, sepetler golunda, gara Hasan vardı, kasap. Batsalı Ahmet vardı o da kasap. Sepet golunda gelirdi. "Hade be Ahmet al bu eti" derdi. Derdim: "Yahu ne yapacayım? Tel dolapda daha durur et, kim yeyecek?". "E, napacam?" derdi. Çünkü buzluk ne arardı o zaman? Koyusun buzluga da sonra satsın. Yoğudu. Ya o gün satacak, ya atacak kediye köpeğe. Bolluk vardır. Şimdi bir okka et almak için on defa dönen de cebine bakan. Paran çıkışır mı, çıkışmaz mı?..."

GAVE BİLE SİMARLAMAZLAR

60 yılı düğünlerde geçti Nadide'nin.

60 yılı sazlarda, sözlerde, meylerde.

Alnını avucunun içerisine almış, yıllar öncesinin düğün evelrini yaşarken yeniden, dünün ve bugünün düğünlerini karşılaştırmasını istiyorum.

-Fark büyük efendim, fark büyük. Hani şimdi yapabilir misin öyle düğün? Şimdi bir çok insan kendi tenceresini gaynatmaktan aciz. Şimdi düğünleri iki saatda bitirirler guzum. Çalgısydı tebriğiydi, oynamalardı hepsini iki saatde bitirirler... Bazan tebrik uzar, doğru dürüst oynamazlar bile. Çalgısız, oynamasız düğün olur?... Oldururlar guzum... Şimdi çalgıcılara bir gave bile sımarmamazlar.

DÜĞÜNLERİN SAYISINI BİLMEM

Yanıtı zor; zorun da ötesinde mümkün bile olmayan, ancak, öylesine merak ettiğimden tahmini kaç düğüne gittiğini soruyorum. Yine avucunun içerisine alarak alnını, gültüyor sesli...

-Ne bileyim efendim... 60 senedir ben bu işi yaparım... Çalarım, söylerim, oynarım... Kıbrıs'ın her yerini adım adım gezdim. Düğünler yaptım... Yoğudu bizim grup gibisi... Biz bir numaraydık. Mesela öylesi var, hem adamın düğününtü yaptım, hem onun çocuğunu, hem bazısının torununu...Az şey mi bu... Bilemeyeceğim... Köy köy gezerdik.

EŞEKLERLE GİDERDİK

Ne demiştik?

*Köy köy gezerdik.

Neyle gezilirdi bunca köy?

Bir düğün Karpaz'da bir düğün Baf'ta...

Ne Flash Renault var, ne BMW, ne Mercedes...

Neydi dönemin Mercedes'leri.

-Eşekler efendim, eşekler... Binerdik eşeğe giderdik... Bir eşekler vardı o zaman bir de tren... Tabii bu Leymosun

tafarlarında tek tük araba bulunurdu da, Karpaz taraflarını hep eşeklerle gezdik.

Eskiden tren vardı guzum... Mesela, Mağusa tarafında düğün varısa, ya Kurumanastır'da, ya Kalavaç, ya Yenierenköy'de parasını verirdi bize düğün sahibi, binerdik Tırfon'dan tren... Nerede inceceksak trenen, önceden belirlirdi, 4*5 tane eşekle beklerlerdi bizi orada... Eşek sırtında giderdik.

BİR KALIP SABUN BİR DE MUM

Çok önemli bir ayrımı unutmış gibi durdu.

-Pey olarak sabun ve mum verdiklerini anlattım mı?

Hayır anlatmadınız.

Anlatıyorum:

-Misal, senin düğünün var. Gelirdin, anlaşırdık. O zaman önceden pey olarak para falan verme yok... Kaç kişiye çalgıcular, herkese düğün sahibi birer kalıp yeşil sabun, birer tane de mum verirdi. Bu "pey aldınız, tamamdır, anlaştık" anlamındaydı. Sabun ve mumu aldıktan sonra gitmemek olmazdı.

(DEVAMI GELECEK SAYIDA)

YUSUF'CUĞUNAN FATMA'CIK

Kaleme alan: Engin ANIL

Bir varmış bir yokmuş. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde bir Yusuf'cuğunan Fatma'cık varmış. Bu Yusuf'cuğunan Fatma'cık anne ve babaları ile mutlu bir şekilde yaşarlarmış. Gel zaman, git zaman Yusuf'cuğunan Fatma'cığın anneleri amansız bir hastalığa yakalanıp ölmüş. Babaları bir müddet sonra Yusuf'cuğunan Fatma'cığı yanına çağırıp "Evlatlarım. Anneniz öldü. Ben karışız, siz anasız kaldınız. Bu böyle gitmez. Size iyi bir anne buldum onunla evleneceğim demiş." Çocuklar da. "Peki babacağım sen bilirsin demişler."

Yusuf'cuğunan Fatma'cığın babaları kısa bir zamanda evlenip eve yeni hanımı getirmiş. Eve gelen hanım pek hamarat çalışkan biriymiş. Hiç durmadan çalışır, etrafı siler toplar, yemek pişirmiş. Yusuf'cuğunan Fatma'cığı da pek sever onların her yaptığı yaramazlığı bir sır olarak saklar babalarına söylemezmiş.

Yusuf'cuğunan Fatma'cığın babaları eve et getirip "Hadî hanım bir etli yemek yap da yiyelim" demiş. Ertesi gün Yusuf'cuğunan Fatma'cığın üvey anneleri yemeği pişirirken Yusuf'cuğunan Fatma'cık ile de yemeğin etinden isteriz diye tuttururlarmış. Üvey anneleri de dayanamaz yemeğin etini onlara verir, yerine de memesinden kesip bir parça koyarmış. Bir gün babaları annelerinin durumunu farketmiş. "Hanım memelerine ne oldu?" demiş. Hanımı da olanları bir bir anlatmış. "Ne yapayım çocukların yalvarmalarına dayanamadım. Sana da memelerimi de yedirdim" demiş.

Adam bu ise çok kızmış. Çocuklarının arkasına düşmüş. Başlamışlar önlü arkalı koşturmaya. Onlar koşar o kovalar. Üvey anneleri bir fırsatını bulmuş. Yusuf'cuğunan Fatma'cığa bir tas, bir sabun, bir de tarak vermiş. "Başınız her sıkıştığında bir tanesini atarsınız çocuklar" demiş. Bu koşturma sırasında Yusuf'cuk bir de döntüp arkasına bakmış ki babaları onlara ha yetiştî ha yetişecek. Hemen elindeki tasi yere atmış. O anda babaları ile aralarında koca bir deniz meydana gelmiş. Babaları bu denizin içinde çırpınıp durur. Çocuklar biraz durup nefes almışlar. Arkasından tekrar yürümeye başlamışlar. Bir de arkalarına bakmışlar ki, ne görürler. Babaları denizden çıkmış onlara yetişmek üzere. Hemen koşmaya başlamışlar. Yusuf'cuk bir de arkasına dönlüp bakmış ki, babaları onları yakalayıyor. Hemen elindeki sabunu yere atmış. O anda babaları ile aralarında her tarafın vicik vicik olduğu, kaygan bir yer oluşmuş. Burası sanki da bataklık gibi her tarafı yosun ve ot kaplıymış. Babaları her ayağa kalkıp yürümeye çalıştığında, kayıp yere düşüyormuş. "Artık ondan kurtulduk" diye düşünürlerken, babalarını yine arkalarında görmüşler. O anda Yusuf'cuk hemen elindeki tarağı yere fırlatmış. Etraf bir anda çalılırla, azganlarla kaplanmış. Arkalarına dönlüp bakmışlar, babaları adam boyu çalılırlar içinde azganlarla boğuşur. Ama öyle bir hal ki, her tarafı yara bere kan içinde. Vakit kaybetmeden hemen oradan uzaklaşmışlar. Gide gide bir kulübeye varmışlar. Burada bir ihtiyar necic ile bir amca yaşamış. Yusuf'cuğunan Fatma'cık onlara başlarından geçenleri, olan biteni bir bir anlatmışlar. İhtiyarlar onları dinledikten sonra "Çocuklar, bizim de evladımız yok. İsterseniz burada kalıp bizim çocuklarımız olursunuz" demişler. Çocuklar da bu teklifi kabul etmişler ve orada kalıp ihtiyarları anne baba bilerek mutlu bir şekilde yaşamışlar.

Kaynak kişi: Rasiha Anıl
Doğum Yeri: Stroncilo (Turunçlu)
Doğum Yılı: 1926

HAS-DER'den Haberler... HAS-DER'den Haberler...**HAS-DER OCAK-HAZİRAN****96 HABERLERİ****HAS-DER 19.GENEL
KURULU YAPILDI**

Halk Sanatları Demeyi'nin 19. Genel Kurulu yapıldı. 1966 yılının ilk ve temel etkinliği olan Genel Kurulumuz'da Yönetim Kurulu, Onur ve Denetleme Kurulları oluşturuldu. 13 Ocak tarihinde yapılan genel kurulun ardından Yönetim Kurulu: Engin Anıl, Öcal Erten, Mustafa Serdengeçti, Hasan Ekmekçi, Hasan Bulunç, Tijen Cevat, İlker Özova, Fatma Kükrer ve Ali Nebih'ten oluştu. Denetleme Kurulu, Mehtap Moğoloğlu, Nükhet Dağaşaner, Fatma Özsoykal, Onur Kurulu: Erkan Ertalu, Aslı Albayrak, Özkan Yıkıcı ve Hasan Abohorlu'dan oluştu. 15 Ocak tarihinde ilk toplantısını yapan yönetim kurulu aşağıdaki görev bölümünü yapmıştır.

Başkan: Engin Anıl

Sekreter: Öcal Erten

Sayman: Mustafa Serdengeçti

Demirbaş Eşya Kolu: Hasan Bulunç

Dergi Kolu: Engin Anıl

Çocuk Kulübü: İlker Özova

Basın Yayın ve Eğitim Kolu: Fatma

Kükrer, Ali Nebih

Araştırma Derleme Kolu: Mustafa

Serdengeçti

Halk Dansları ve Müziği Kolu: Hasan

Ekmekçi

Sosyal İşler Kolu: Tijen Cevat

Dış İlişkiler: Engin Anıl

Kitaplık ve Arşiv Kolu: Rifat Şık

Üye Özlük ve Kayıt İşleri: Gaye

Özarin

Teknik İşler: Aslı Albayrak

Dağları'na adını veren tepenin eteklerinde yapılan ağaç dikiminde diğer katılımcılarla birlikte yaklaşık 3000 fidanın dikimi gerçekleştirilmiştir. Daha sonra hep birlikte Alevkayası Piknik Alanı'na geçen dernek üyeleri orada oyunlar oynayıp yemek yemiş ve yapılan işin huzuru ile evlerine dönmüşlerdir.

**GELENEKSEL SOHBET YEMEĞİMİZİ
GERÇEKLEŞTİRDİK**

2 Mart gecesi geleneksel sohbet yemeğimizin Çavuşoğlu Restoran'ta yapıldı. 40'a yakın Has-Der üyesinin katıldığı yemekte dernek sorunları tartışıldı. Yemeğe yönetim, denetleme, onur kurul üyeleri, masal komitesi, çocuk kulübü ve kol sorumluları katıldı.

DERNEĞİMİZDE EĞİTİM SEMİNERİ

5 Mart'ta yapılan eğitim seminerinde "Halk dansları" değişik yönlerden irdelendi. Genç ve büyük ekip elemanlarına verilen eğitim semineri, Erkan Ertalu, Mehmet Birinci, Tijen Cevat, Mustafa Serdengeçti, Handan Nebih, Yeşim Binici ve Hasan Ekmekçi tarafından verildi.

Tarik G. EMİROĞLU**YESİLLENDİR-
MEYE KATKIDA
BULUNDUK**

Haziran 95'de adamızda yaşanan yangın felaketlerinin ardından ülkede başlatılan topyekün ağaç dikme seferberliğinde Derneğimiz de üzerine düşen görevi yapmıştır. 11 Şubat tarihinde yaklaşık 100 kişilik bir grupla Beşparmak

T.F.A.K. BAŞKANI DERNEĞİMİZİ ZİYARET ETTİ

Türkiye Folklor Araştırmaları Kurumu Başkanı İrfan Ü. Nasrattinoğlu, Derneğimizi ziyaret etti. Daha önce kurulmuş olan ilişkilerin sağlamlaştırılarak sürdürülmesi dileğiyle gerçekleştirilen ziyarette, iki kurumun bilimsel temelde işbirliği içerisinde çalışmalarında genelde ülkelerimiz özelde ise kurumlarımız açısından yararlı olacağı cihetle işbirliğine erken bir zamanda başlanılması gereği üzerinde duruldu.

Masal Anlatma Yarışması Finalinde Dereceye Girenler Toplu Halde...

COCUK VE MASAL SÖLENİ ETKİNLİKLERİ

8 yıldan bu yana hiç aralıksız devam etmekte olan Has-Der Çocuk ve Masal Söleninin 9.su Nisan ayı içerisinde yapıldı. Derneğimizin büyük ve sürekli etkinliklerinden birisi olan şölen 6-14 Nisan tarihleri arasında gerçekleştirildi.

Dolu dolu geçen şölen haftasında genelde çocuklara yönelik etkinlikler düzenlenmiştir. Şölen programı aşağıdaki gibiydi.

6 Nisan 96: KTD Tiyatroları, GÜSAD ve KSD lokallerinde gerçekleştirilen ön eleme (A kategorisi)
7 Nisan 96: Yine aynı merkezlerde ön eleme (A Kategorisi)

7 Nisan 96: Yine aynı merkezlerde ön eleme (B Kategorisi)

Önelemlerde katılımcılar 500 kişiyi aşıyordu. Bunun sonucunda üç bölgeden finale kalma başarısını gösteren çocuklar şunlardı.

- A Kategorisi
- 1- Gizem Morris
 - 2- Merve Erdemir
 - 3- Derya Hançerlioğlu
 - 4- Nesil Garanti
 - 5- Müntüre Şirket
 - 6- Handan Aygün
 - 7- Bengil İşleri
 - 8- Gözde Miralay
 - 9- Nezihe Zeybek

- 10- Ceren Hüreli
- 11- Meliz Nihat
- 12- Dilek Bektaş
- 13- Selda Yağcıoğlu
- 14- Candan Öztürk
- 15- Gürel Yılmaz

B Kategorisi

- 1- Pınar Hançerlioğlu
- 2- Ayşe Onbaşı
- 3- Mehmet Cezar
- 4- Fikri Birey
- 5- Hazar Kaba
- 6- Milhan Beysoylu
- 7- Fatma Tahsin
- 8- Vehice Yalçın
- 9- Nilay Sütçüoğlu
- 10- Beste Gencer
- 11- Ayşe Birand
- 12- Simge Okburen
- 13- Didem Öztürk
- 14- Gönül Bulut

9 Nisan 96: Çocuk Etkinlikleri Gececi: Tamamıyla Has-Der Çocuk Kulübü'nün organize ve katılımıyla

Çocuk Tiyatromuz "Naciyaba" Oyununu Sahnelerken

gerçekleştirilen gece KTD Tiyatroları'nda gerçekleştirilmiştir. Açılış konuşmalarının ardından Çocuk Kulübümüze ait koro birbirinden güzel şarkılarla geceye başlamış oldu. Minikler halk dansları grubu ve ardından yıldızlar B grubu halk danslarımızdan güzel örnekler sundular. Tikenmeye yüz tutmuş gölge oyunlarımızdan güzel örnekleri bu olayın Kıbrıs'taki en büyük ustası Mehmet Ertuğ tarafından izleyicilere sunuldu. Gecein ilerleyen dakikalarında yıldızlar A grubu, genç ekip ve modern dans grubunun gösteri salonu tıkabasa dolduranlar tarafından coşkuyla karşılandı.

11 Nisan: A K Merkezi'nde yine şölen çerçevesinde gelenekselleştirilmiş Çocuk ve Masal Sempozyumu yapılmıştır. Etkinlikler için adamızda bulunan "Mavi Bulut Yayınları" sahibi ve çocuk masalları yazarı Fatih Erdoğan da bir bildiri sundu. Ne acıdır ki sempozyum gibi ciddi ve bilgilendirici etkinliklere katılımın azlığı bizi üzmiştir. MEKB Ahmet Derya'nın da hazır bulunup bir konuşma yaptığı 3. Çocuk ve Masal Sempozyumu'ndaki konuşmacı ve konuları şöyle idi.

Fatih Erdoğan: "Çocuk için yazmak",

Fergün Kırılı: "Okul öncesi eğitimde masalın yeri", Fatma Kükrer ve Güner Konedralı: "Çocuk ve masal şöleninin dünü, bugünü ve çocuklarda masal okuma alışkanlığı ile ailelerin davranışları arasındaki ilişki". Oturumunun başkanlığı Mustafa Serdengeçti tarafından yapılmıştır.

13 Nisan: Resim yapma ve Boyama Etkinliği: Onuncu Yıl Park'ında (Kuğulu Park) toplanan ve çeşitli okullardan çocuklar, masalçı çocuklar ve Çocuk

Kulübümüzün üyeleri kalabalık bir kortej yürüyüşü ile Sarayönü'ne kadar çeşitli mizansenlerle yürüdüler. Kortej yürüyüşünün ana teması "Orman Yangınları ve Zararları" idi. Sarayönü'nde ise 100 metrelik bez üzerine çocuklar resim yapıp şarkılar söylediler. Öğleden sonra ise konuğumuz Fatih Erdoğan'la dernek lokalinde bir sohbet toplantısı düzenlenmiştir.

14 Nisan: Şölenin son etkinliği olan masal anlatma yarışması finali yapılmıştır. Finale kalan 29 çocuğumuz çeşitli etkinlikler içerisinde masallarını anlatmışlardır.

Mehmet Ertuğ, Yaşar Ersoy, Erol Refikoğlu, İşin Refikoğlu, Osman Alkaş, Perihan Toygan, Alparslan Uzun, Yücel Köseoğlu, Deniz Çakır ve Fatih Erdoğan'dan oluşan jüri üyeleri değerlendirmesini yaparak ilk beşe giren masalçıları belirlemiştir. Buna göre

- A Kategorisi
- 1- Nesil Garanti
- 2- Meliz Nihat

Resim Yapma Etkinliğimizden Bir Görüntü

- 3- Handan Aygün
- 4- Derya Hançerlioğlu
- 5- Ceren Hüreli

B Kategorisi

- 1- Hazar Kaba
- 2- Fikri Birey
- 3- Milhan Beysoylu
- 4- Pınar Hançerlioğlu
- 5- Ayşe Birand

Geçmiş yıllarda olduğu gibi şölenin sponsörlük kısmı M. K. Deniz Şti (Deniz Kırtasiye) tarafından yapılmıştır. Ön elemelerde Has-Der'e KSD ve GÜSAD yardımcı oldu.

İstanbul'daki Masal Anlatma Yarışmasına Giden Masalcılarımız

MASALCI ÇOCUKLAR İSTANBUL'DA

Heriki kategoride de 1. seçilen Nesil Garanti ve Hazar Kaba, yine Deniz Kırtasiye sponsörlüğünde İstanbul II Halk Kütüphanesi'nin bu yıl 14. 'sünü yaptığı "Güzel Masal Anlatma" yarışmasına konuk olarak katılıp güzel masallarımızı İstanbul'lu arkadaşlarına aktardılar.

ULUSLARARASI ÜROLOJİ SEMPOZYUMU'NDA HAS-DER GÖREV BAŞINDA

19 Nisan tarihinde AKM'deki gerçekleştirilen Üroloji Sempozyumunda derneğimizin halk dansları ekibi yabancı konuklara 2 saatlik Kıbrıs'a özgü "otantik bir gece" yaşattılar. Kına Gecesi, dramatize oyunlar ve otantik danslarla doyumsuz bir gece geçiren izleyicilere çörek, hellim, golifa dağıtıp, gül suyu ikram ettiler. Özellikle yabancılar tarafından ilgiyle izlenen geceye katılımlı yüksek olduğu gözlemlendi.

DENİZ BANK'DA GÖSTERİSİ

Deniz Bank tarafından kültür ve sanat alanında üretime teşvik etmek amacıyla düzenlenen 1. REŞÖ (Resim-şiiir-Öykü) yarışmasına katılanların ödül töreni 21 Nisan tarihinde yapıldı. Çocuk kulübümüzün modern dans grubu dereceye giren çocuklara ve ailelerine bir dans gösterisi sundu.

Çocuk Ekibimiz Çocuk Fuarı'nda Gösteri Sırasında

HAS-DER 2.ÇOCUK FUARI'NDA

20 Nisan tarihinde Lefkoşa Fuar Alanı'nda gerçekleşen 2. Çocuk Fuarı'na Has-Der Çocuk Kulübü katıldı. Programın 2 saatlik bölümüne yakın derneğimizin Çocuk Korosu, Yıldızlar A ve B grupları, modern dans grubu, minikler dans grubunun yapmış olduğu gösteriler izleyicilerden oldukça büyük ilgi gördü.

ULUSLARARASI HAVA ALANINDA GÖSTERİ

19 Haziran tarihinde Alayköy yakınlarındaki eski uluslararası havaalanında Birleşmiş Millerler tarafından organize edilen gecede derneğimizin 40 kişilik bir ekipten oluşan temsil edildi. Aileleriyle birlikte geceye katılan kafil 90'a ulaşıyordu. Orada 30 dakikalık bir gösteri sunan ekibimiz günün tek canlı müziğini kullanan ekipti. Tamamıyla otantik ve dramatize oyunlardan oluşan programımız Türk-Rum ve BM aileleri tarafından ilgi ve beğeniyle izlendi. Geceye Türk tarafından KSD'de katılmış ve izleyicilere pandomim gösterisi sunmuştur. Rum tarafından ise halk dansları, koro, rap dans, müzik dinletisi

sunan ekipler geceye katıldılar. Ayrıca Arjantin kontenjanından bir ekip geceye katıldı. Gecedan elde edilen gelir BM tarafından Türk ve Rum tarafındaki hayır kurumlarına bağışlandı.

COCUK HAKLARI EVRENSEL BİLDİRGESİ YASALAŞTI

Çocuk Hakları Evrensel Bildirgesi'nin KKTC Meclisi'nde yasalması nedeniyle, HAS-DER yöneticileri Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sayın Mehmet Ali Talat'a bir nezaket ziyaretinde bulunarak tasarının Meclis'te yasalması için gösterdiği gayrete teşekkür ederken başarısı için de tebrik etti.

Halk Sanatları Derneği 1. Uluslararası Çocuk ve Barış Festivali süresinde (29 Mayıs - 4 Haziran) Çocuk Hakları Evrensel Bildirgesi'nin Mecliste yasalması için dönemin Milli Eğitim ve Kültür Bakanı Sayın Mehmet Ali Talat'la beraber gerekli hazırlıkları tamamlayarak meclise sunmuştu.

1 Haziran 1995 günü KKTC Meclisi önünde toplanan konuk ekip çocuklarıyla beraber bir şölen havası içerisinde gerçekleştirilen etkinlikte Meclis önünde bir konuşma yapan Mehmet Ali Talat tasarının Meclis'te yasalması için kişisel olarak konunun takipçisi olacağına dair söz vermişti.

Bir yıl kadar süren uğraşından sonra Çocuk Hakları

Başbakan Yardımcısı Mehmet Ali Talat'a Has-Der Yöneticilerinin Yaptığı Nezaket Ziyaretinden Görtüntü

Evrensel Bildirgesi KKTC Meclisi'nden hiç bir değişiklikle uğramadan geçmiş ve Haziran 1996'da yasalarmıştı.

Dileğimiz, bu yasanın kağıt üzerinde kalmayıp yaşamın her safhasında hayata geçirilmesidir.

Festivale Katılan HAS-DER Çocuk ekibi Lefkoşa'daki Kortejde

2.ULUSLARARASI

COCUK VE BARIS

FESTİVELİ

Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı, MEK Bakanlığı, Halk Sanatları Derneği ile Gençlik Merkezi'nin ortaklaşa düzenlediği 2. Uluslararası Çocuk ve Barış Festivali 29 Mayıs - 4 Haziran tarihleri arasında yapıldı. 1 Haziran Dünya Çocuk Günü etkinlikleri çerçevesinde gerçekleştirilen festivale 9 ülkeden 250'yi aşkın çocuk katıldı. Festival, 9 ülkeyi konuk etmekle KKTC'deki en büyük organizasyon olma özelliğine sahiptir.

96 Ocak-Haziran Kültür - Sanat Haberleri

Lefkoşa Belediye Tiyatrosu, Kıbrıs Türk toplumunda yaşanan kimlik erimesi ve kültür yozlaşmasını 6 Ocak tarihinde protesto etti. Çeşitli ilginç kostümler giyen LTB sanatçıları A K Merkezi'nden Sarayöntü'ne kadar yürüdüler. Burada tiyatronun bir bildirisini sunan sanatçılar Belediye Çarşısı'na giderek eylemlerini tamamladılar. Eyleme Halk Sanatları Derneği ve Kıbrıs Türk Sanatçı ve Yazarlar Birliği de destek bildirip katıldı.

Şehit Tuncer İlkokulunun düzenlediği 1. Çocuk Kitapları Fuarı 17 Ocak tarihinde başladı. Çeşitli kitap evlerinin indirimli kitaplarının da satıldığı fuarda amaç, kitap okuma alışkanlığının artırılması ve kitapların iyi birer arkadaş olduğunun vurgulanması idi.

Yayın hayatına uzun bir süredir ara veren MEKB Kültür Dairesi'nin "Kültür Sanat Bülteni" yeniden yayınlanmaya başlandı. Çeşitli Kültür ve Sanat haberleri ve yazıları bültenin genelini oluşturuyor.

Yeni Kıbrıs Derneği ve Güney Kıbrıs Güzel Sanatlar Odası'nın düzenlediği Kıbrıslı Türk ve Rum Karikatürleri Sergisi Güney Kıbrıs Melina Merkuri Kültür Merkezi'nde 2 Şubat'ta açıldı. Türk ve Rum Karikatürcülerinin 150 kadar karikatürü sergide yer aldı.

Üniversite Temsilciler Konseyinin düzenlediği Genç Kıbrıslı Günleri 5-16 Şubat tarihlerinde yapıldı. Birbirinden ilginç toplam 11 panelin yer aldığı günlerde siyasal, sosyal, ekonomik ve kültürel bir çok konu ele alındı.

Kıbrıslı Türk Sanatçı Baki Boğaç'ın ilk kişisel sergisi 15 Şubat tarihinde HP Galerisi'nde açıldı. Baki Boğaç'ın yapıtlarının tümü insan ve insanın duygularını yansıtmakta, sevgi mesajları vermektedir.

Üç ayda bir yayınlanması planlanan düşünce dergisi "Söylem" in 2. sayısı yayınlandı. Bilim adamları ve araştırmacıların yazılarının yayınlandığı dergiye yayın hayatında başarılar dileriz.

"Yaşamın kaynağı su ise, fikrin kaynağı kitaptır" sloganını benimseyen Fikir Kulübü'nün kitap sergisi 20 Şubat'ta Lefkoşa Fuar Alanı'nda açıldı ve bayram süresince açık kaldı.

Eski resim müftetişlerimizden Göral Özkan'ın ikinci kişisel sergisi 5 Mart tarihinde AKM'de açıldı. "Sanatın sonsuz arayışlar yolu olduğunu" düşünen ressam sanatçıları da, bu

yola gönül koymuş yolcular olarak görüyor. Sanatçı resimlerinde sevgi, anlayış, huzur, mutluluk, bağışlama öğrenme yaratıcılık gibi sonsuz ve soyut kavramları kendi yöntemleriyle tablolarına aktarıyor.

KKTC'de yıllardır büyük eksikliğini hissettiğimiz sinema olayının güzel bir dönüş yaptığını size daha önceki haberlerimizde vermiştik. Şimdi de MTBV sinemalarının gösterimde olacak filmlerin tanıtıcı yazılarının yer aldığı SINE 1 adlı aylık sinema dergisinin ilk sayısı yayınlandı.

Uluslararası Litvanya, Kurtuluş şenlikleri 7-17 Mart tarihlerinde Litvanya'nın Mazeikin kasabasında gerçekleşti. Şenliklerde ülkemizi 34 kişilik bir kafiye ile Şht. Tuncer İlkokulu temsil etti. Kıbrıs Türk Halk Dansları'ndan güzel örneklerin sunulduğu festivalde çocuklarımız çok sıcak ilişkiler kurdular.

Lebibe Sonuç ismini kısa sürede sanat çevrelerinde duyurmuş ve bu gidişle daha çok kendinden söz ettireceğe benziyor. Ressam ve Heykeltıraş Lebibe Sonuç ilk kişisel sergisini İstanbul'da açma başarısını göstermiş, sanat çevrelerinden eserleri ve cesareti ile hem şairi hem de oldukça iyi eleştiriler almıştır. Geçtiğimiz Kasım ve Aralık aylarında eserleri Japonya'nın Osaka Heykel Trianeline kabul edilen ilk Türk olarak duyurmuştu.

Şiir dünyamıza bir kitap kazandıran 1963 doğumlu Tayfun Yücer'in kitabının adı "Yaşayan Şiirler". Yücer'e göre "şiiir yazmak bence anlatılmak istenen bir çok şeyi az kelimelerle belirli kalıplar içerisinde sıkıktı olmadan düşündürecek bir şekilde yazıya dökülmektedir."

Sanatçı Hükmet Olgaçer'in kişisel sergisi 14 Mart günü MEK Bakanı Ahmet Derya tarafından açıldı. 45 adet yağlı boya eserin yer aldığı sergi 21 Mart tarihine kadar açık kaldı.

Türkiye'deki Nevruz kutlamalarında ülkemizi MEKB Halk Dansları Topluluğu, Devlet Türk Halk Müziği topluluğu, Klasik Batı Müziği Topluluğu ve ressamlardan oluşan 31 kişilik kafiye temsil etti. Çeşitli etkinliklere katılan grublar 24 Mart tarihinde yurda döndü.

Yakın Doğu Üniversitesi Öğretim Görevlilerinden Doç. Dr. Olea Nikitenko'nun 3. kişisel sergisi 15 Mart tarihinde YDÜ resepsiyon salonunda açıldı. Sanatçı, yapıtlarını sulu boya, pastel ve guvaj tekniğiyle yapıyor. Manzara ve Natürmort çalışmaları ağırlıkta olan sanatçı sanatta realizm akımına bağlı olduğunu ifade etti.

Kıbrıslı Türk 18 ressam ve heykeltıraşın yapıtlarının yer aldığı "Bir ağaç dik" adlı sergi 21 Mart - 6 Nisan tarihlerinde

HP Galeri'de açıldı. Sanatsal özelliğinin ötesinde amacı Haziran 95'de Girne Dağları yangını sonrası ağaçlandırmaya yardım olan sergide katkıda bulunan sanatçılarımıza en içten saygılarımızı sunarız.

27 Mart Dünya Tiyatrolar Günü Etkinlikleri

Lefkoşa Belediye Tiyatrosu günü çeşitli etkinliklerle kutlandı. "Kleopatra'nın mezarı" adlı oyun galasını 27 Mart'ta yaptı. Aynı oyunu 29 Mart'ta Girne Anafartalar Lisesi'nde halka ücretsiz olarak sundu. Ayrıca gün dolayısıyla özel bir gazete de çıkaran Belediye Tiyatrosu genelde tiyatro özelde de Kıbrıs Türk Tiyatrosu'nun sorunlarının aktarıldığı gazetede Türkiye ve Kıbrıs Tiyatro otoritelerinin yazıları yer aldı. Ayrıca LTB tarafından her yıl verilen Hizmet Onur Ödülleri de sahiplerini buldu. Hizmet Onur Ödülleri'nin bu yılki sahipleri Nazım İleri ile İsmail Karagözlü idi.

Kıbrıs Türk Devlet Tiyatroları ise sezonun ikinci oyunu olan "Çok Su İçen Eşek" isimli müzikli çocuk oyunu 27 Mart'tan itibaren sahnelenmeye başlandı.

Kıbrıs Türk Komedi Tiyatrosu yönetmeni Alper Susuzlu da yayınladığı bildiride özgün tiyatronun öncülüğünü yapmanın gururunu taşıdıklarını ve KT Tiyatrosu'nun içinde bulunduğu sorunlardan söz etti.

İspanya'nın Almeria şehrinde düzenlenen "III. Curso De Folclore International" seminerine katılan halk dansları eğitmeni ve koreograf Özlem Kadriğa'ya Profesör diploması verildi. Kadriğa 1-7 Nisan tarihleri arasında yeralan seminerde Kıbrıs Türk Halk Danslarının tarihçesi, karakteristik yapısı, kıyafetler, enstrümanları ve ritimleri hakkında bir bildiri sundu.

Ünlü piyanistimiz Rüya Taner'in 4 Nisan'da TC Büyükelçisi himayetlerinde Bükreş'te bir resital verdi ve büyük beğeni topladı.

Tiyatroda otantik resimde romantizm ve karikatürde politik. Tüm bu çalışmalar Alper Susuzlu'da toplanıyor ve ilişkiler içerisindeki sanatçının 9 Nisan'da Gazimağusa Gençlik Tiyatroları Salonu'nda açılan resim ve karikatür sergisi beğeni ile izlendi.

Kıbrıs Sanat Derneği'nin geleneksel etkinliklerinden olan kitap fuarı 10 Nisan 96 tarihinde GM Belediye Başkanı Oktay Kayaalp tarafından açıldı. 18 Nisan tarihine kadar açık kalan fuarda hafta boyunca çeşitli etkinlikler gerçekleştirildi.

Denizbank tarafından kültür ve sanat alanında üretime teşvik etmek amacıyla düzenlenen 1. Resim-Şiir-Öykü yarışmasında dereceye giren 36 kişiye 21 Nisan tarihinde törenle ödülleri verildi. Toplumla becerikli, çalışkan ve iyi niyetli gençler kazandırmaya çalıştıklarını söyleyen yönetim

kurulu Başkanı Bülent Şanver'in konuşmasının ardından ödül töreni yapıldı. Günün sonunda Halk Sanatları Derneği Çocuk Kulübünün modern dans grubu bir gösteri yaparak törene katılanlara keyifli dakikalar yaşattılar.

Ressamlarımızdan Nilgün Güney'in 6. kişisel resim sergisi 24 Nisan 8 Mayıs tarihleri arasında Vision Art Galeri'de açıldı. Güney resimlerinde plastik değerlerden yola çıkarak sanat severleri daha güncele ve doğrudan yaşamın içerisine çekiyor.

Aşık Mene son dönem resimlerinden oluşan resim sergisini 18 Nisan tarihinde İstanbul Nadya Resim Galerisi'nde açtı. Son dönem resimleri mitoloji ve tarih kokan sanatçı sevgilerini tarih ve kültür bilinciyle harmanlayarak dünyanın neresinde olduğunu belirlemeye çalışıyor.

TRT'nin bu yıl 18.'sini düzenlediği 23 Nisan Çocuk Şenliği'nde ilkimzi GM Belediye Halk Dansları topluluğu çocuk ekibi temsil etti. 30 kişilik kafileden oluşan ekimizle birlikte 46 ükeden 55 ekibin yer aldığı şenlikte çocuklarımız Kıbrıs Türk Halk danslarından örnekler sundular.

Gelecekte ünlü bir ressam olma yolunda emin adımlarla ilerleyen Arda Kuran'ın ilk kişisel sergisi 24 Nisan tarihinde Derviş Paşa Konağı'nda açıldı. Kuran daha önce de küçük fırçalar sergisine katılmıştı.

Işık Kitapevi'nin her yıl geleneksel olarak düzenlediği kitap fuarının bu yıl 9.'sü 10-23 Mayıs tarihleri arasında Işık Kültür merkezinde gerçekleştirildi. İndirimli kitap satışının da yapıldığı fuarda konferans, panel, tiyatro ve şiir okuma gibi etkinlikler programın ağırlıklı konularıyla.

MEKB tarafından düzenlenen okullararası halk dansları yarışması 5 Mayıs tarihinde yapıldı. Liselerde 20 Temmuz Lisesi ile orta okullarda BTMK birincilik kürsüsüne çıktı. Olayın ilginç yanı yarışmaya her iki kategoride de dörder okulun katılması idi. Yani her okulun ilk üçe girme olasılığı oldukça fazla idi. Durum böyle olunca yarışma kelimesi pek bir

Modern Dans Grubu Denizbank Gösterisinde

Halkbilimi 44

anlam taşımıyordu. Zaten yarışma sonunda da 4. gelen okullara özel ödül verilerek kimsenin kalbi kırılmamış oldu. Bu olaydan aktarılabilecek ders halk danslarımızın eskisi gibi rağbet görmediğidir. Halk dansları konusunda kendilerinin otorite olduğunu sanan kişilerin bu konulara el atıp halk danslarımızı ve folklorumuzu geliştirecek tüm okullara hatta ada sathına yaymalarıdır. Onun için sayın eğitimcilerin benim okulum birinci veya ikinci geldi diye sevinmeleri sadece gülünç olmalarına yol açar.

Seramik sanatçısı Ayhatun Ateşin "Çamur ve Ateşin dansı" isimli seramik sergisini 7-12 Mayıs tarihleri arasında AKM'de açtı. Açılışını çok sayıda sanatçının izlediği sergi daha önce de İstanbul, İzmir ve Bodrum'da da açılmıştı.

MEKB Kültür Dairesi tarafından düzenlenen folklor şöleninin 13.'sü bu yıl 7-9 Mayıs tarihleri arasında yapıldı. Şölenle ayrıca Mehmet Levent'in yazıp Çetin Özen'in yönettiği "Seni Orakta Gördüm" isimli skeç sahnelendi.

Kıbrıs Türk Eğitim Vakfı'nın 2. yıl etkinlikleri çerçevesinde organize ettiği ve İstanbul Bakırköy Belediye Tiyatrosu'nun konuk edildiği tiyatro gecelerini 17-23 Mayıs tarihleri arasında adanın her tarafında gerçekleştirildi. Aynı çerçevede Başkent Oda Müziği Topluluğu 28 Mayıs'ta DAÜ Kültür Merkezi'nde ve 30 Mayıs'da Bellapais Manastırı'nda konserler verdi.

İstanbul'da açtığı ilk kişisel sergisiyle sanat çevrelerinden olumlu eleştiriler alan Lebbe Sonuş'un Resim ve heykel Sergisi 15 Mayıs tarihinde HP Galeride açıldı. Ülkemizde ilk sergisi açılan Lebbe Sonuş eleştirmenler ve sanatçılar tarafından oldukça beğeniyle izlendi.

Amerika Merkezi'nin kültür sanat etkinlikleri çerçevesinde KKTC'ye gelen Donald Byrd Modern dans Grubu 16 Mayıs tarihinde KTD Tiyatroları salonunda bir gösteri sundu. Grup Afrika ve Amerikan danslarını klasik ve modern tekniklerle sunarken izleyicilere oldukça zevkli ve tempolu bir gece yaşattılar. Grubun yöneticisi ve koreografi Donald Byrd dünyanın en iyi dansçısı ve koreograflarından biri olarak tanınıyor.

MEKB tarafından her yıl düzenlenen Türksoy opera günlerinin 3.'sü bu yıl 24-26 Mayıs tarihleri arasında Bellapais Manastırı'nda gerçekleşti. 7 ülkeden 20 opera sanatçısının katıldığı günlerde izleyicilere yine doyumsuz geceler yaşattılar. Bu yıl etkinliklere Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan, Başkürdistan, Tataristan ve Türkmenistan katıldı.

KSD'nin 1 Haziran dünya çocuk günü dolayısıyla her yıl düzenlediği festivalin 4.'sü bu yıl 1-25 Haziran tarihleri arasında Gazimağusa'da yapıldı. Gazimağusa Belediye'side organize edilmiş bir yarışma oldu. Katılımcı olarak bölge dernekleri de katıldı.

Festival boyunca resim sergisi, duvar boyama, koro, orkestra, halk dansları, pandomin gösterisi, tiyatro ve Kıbrıs gecesi gibi etkinlikler yer aldı.

İstanbul Galatasaray Lisesi Uluslararası Halk Dansları festivalinde bu yıl ülkemizi Alayköy Kültür Sanat derneği temsil etti. 1-8 Haziran tarihleri arasında yapılan festivalde ayrıca Azerbaycan, Bulgaristan, İtalya, Makedonya ekipleri de gösteriler sundu. HABİTAT etkinlikleriyle aynı tarihlerde yer alan festivale yabancı konuklar da büyük ilgi gösterdi.

Karikatür sanatçımız Musa Kayra Güney Kore'de düzenlenen 4. Uluslararası Taejon Karikatür yarışmasında özel ödülle laik görüldü. Yarışmaya 33 ülkeden 693 sanatçının 1775 yapıtı katıldı.

Akdoğan Çevre Kültür ve Dayanışma Derneği 1 Haziran Dünya Çocuk Günü çerçevesinde ilkokullar arası masal anlatma ve öykü yazma şöleni yapıldı. Bölge köylerinin ilkokullarının katılımıyla gerçekleşen şölenle dereceye girenlere ödülleri verildi.

Araştırmacı-yazar Altay Sayıl'ın 10-12 Haziran 96 tarihleri arasında YDÜ'de eski Kıbrıs fotoğrafları sergisi açıldı. Sergide Kıbrıs'ın doğal güzelliklerini tarihi mirasını ve sosyal yaşantısını yansıtan 58 fotoğrafa yer verildi.

Fransız Büyükelçiliği Kültür Merkezi tarafından düzenlenen Kültür Sanat etkinlikleri çerçevesinde 8 Haziran tarihinde Ledra Palace'ta bir caz dinletisi gerçekleştirildi. Caz grubu Acoustic Quartet Slavits/Pifarely'nin açık havada sunduğu dinletiyi Türk ve Rum çağrılı dinleyicilerin büyük beğenisini topladı. Dinletide modern caz örnekleri yorumlandı.

Amerikan Üniversitesi'nin davetlisi olarak ülkemize gelen Özel Şişli Terakki Lisesi Tiyatrosu Lefkoşa Beylerbeyi ve Dıpkarpaz'da Çehov'un "Sevgili Doktor" isimli oyununu sundular. Kültür sanat etkinliklerinin az olarak gerçekleştiği karpaz bölgesinde halkın büyük coşkusu ile karşılaştı.

21 Haziran Dünya Müzik Günü dolayısıyla MEKB Devlet Senfoni Orkestra ve Korosu Bellapais Manastırında bir konser sundu. Yılmaz Taner'in yönetimindeki koro ve orkestra dinletisi 3 bölüm halinde izleyicilere sundu.

Güzelyurt Sanat Derneği'nin düzenlediği Çocuk Halk Dansları gecesi büyük beğeni topladı. Garnizon Sineması'nda yapılan gecede çocuklar şarkılar, şiiirler ve skeçler, masallar ve halkdansları ile izleyicilere 2 saate yakın güzel bir gösteri sundular.

DAÜ Kıbrıs Araştırmaları Merkezi'nin yayınladığı Kıbrıs Araştırmaları dergisi'nin ilkbahar 96 sayısı yayımlandı. Dergide Kıbrıs kültür sanat ve tarihine ilişkin araştırma ve değerlendirme yazıları yer alıyor.

*Bu sayının çıkmasında katkıda
bulunan aşağıdaki kuruluşlara
teşekkür ederiz*

*Anıl Spor
İnce Gümrükleme
Demet Ltd.
IŐıl Reklam
Top Shop
M.Damdelen Ltd.
İnce Elektronik*

